

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba« naročnina, reklamacije in inserati pa Upravništvu »Domoljuba«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

»Domoljubu« v pozdrav!

Sedaj imamo od najvišjega sodišča v državi, od Državnega sveta, potrdilo v rokah, kako so se pri nas delale zadnje volitve za Narodno skupščino, ki so se vršile 8. februarja t. l. Mi smo vedno trdili, da so se te volitve vršile pod nezaslišanim nasiljem proti onim strankam, ki so bile in ki so morale biti proti vladi g. Pašiča in njegovih zvestih pribličevičev in naših žerjavovcev. V njihovem imenu je pri nas vodil volitve g. veliki župan dr. Viljem Baltič. Nekega lepega dne se mu je zahotelo, da je kraigomalo ustavil »Domoljuba«, zvestega in pogumnega svetlovalca slovenskega ljudstva skozi cela desetletja. Dobro je vedel, da je slovenskemu ljudstvu proti vladi in proti krivicam, ki jih je slovensko ljudstvo trpelo, najboljši in najpogumnejši branitelj »Domoljuba«. Mislil si je, češ, če se tega pogumnega boreca iznebimo, bomo zadali Slovenski ljudski stranki, s katero drži ogromna večina slovenskega ljudstva, hud, če že ne smrtonosen udarec. Sklenjeno, storjeno. Policija nam je ustavila »Domoljuba«, ki je skozi desetletja neustrašeno že v Avstriji branil slovenska in kmetjska prava. Tudi takrat so »Domoljuba« preganjali in ga pritiskali. Ustavili ga niso. Sedaj se mu je v najhujši volilni borbi to dogodilo. »Domoljub« se je seveda takoj pritožil na sodišče. Sodišče je dalo »Domoljubu« prav in je razsodilo, da sme neovirano tudi nadalje izhajati. »Domoljub« je to tudi poskušal, toda policija ga je vsakokrat konfiscirala in ustavila. Ko smo se pritožili na g. Baltiča, je on potegnil s policijo in se ni oziral na razsodbo sodišča, ki je neodvisno in ni podrejeno v svojih razsodbah nobeni vladi, pa se naj že zove Nikola ali Stipica. »Domoljub« še ni odje-njal. Šel je dalje in se je pritožil na višjo

instanco, na upravno sodišče v Celju. Tudi to sodišče ni moglo drugega storiti, kakor dati »Domoljubu« prav. Razsodilo je, da je protizakonito, če katerakoli oblast zabranjuje izhajanje starega boreca in neustrašenega branilca slovenskih pravic »Domoljuba«. Pa gospod veliki župan dr. Baltič ni miroval. Pritožil se je na zadnjo instanco, ki je bila še na razpolago, t. j. na Državni svet v Belgradu. In ta je sedaj razsodila, da je bilo vse preganjanje »Domoljuba« nezakonito in da lahko »Domoljub«, stari častitljivi »Domoljub«, neovirano dalje izhaja. In tako imamo danes zopet starega prijatelja »Domoljuba«, ki so ga hotele nam sovražne sile zatreti in pomandrat, ker jim je bil tako zelo napoti.

Mi pa vprašamo gospoda velikega župana: Ali se morejo volitve imenovati svobodne, če ste na tak nezakonit način in tako vztrajno pobijali svobodno besedo v časopisju? Ali so bile volitve svobodne, če ste mogočni organizaciji Jugoslovanski Kmetjski zvezi zavezali usta s tem, da ste ji uničili »Domoljuba«, po katerem je govorila desetletno svojih organiziranih članov? Kako boste popravili krivico, ki je sedaj po sodiščih nedvomno ugotovljena? Mnenja smo, da je ena največjih pravic ljudstva svobodna beseda. In te svobodne besede pristaši Kmetjske zveze in Slovenske ljudske stranke v volilni borbi niso imeli, ker jim je bil protizakonito, kakor je sedaj dokazano, uničen »Domoljub«.

Pravica je zmagala, stari »Domoljub« zopet izhaja in ta pogumni borec bo tudi v naprej še z večjo požrtvovalnostjo in večjo odločnostjo branil pravice slovenskega kmetjskega ljudstva. Pozdravljen, stari »Domoljub«!

Dr. Kulovec.

POIZKUSITE TAKOJ in prepričali se bode, da ima milo »Gazela« take vrline, ki ga usposablja za nenadomestljivega pri vsakem varčnem in pametnem gospodinjstvu.

Pojasnilo gdu. Blažu.

Ker ima »Domoljub« premalo prostora, da bi na dolgo in široko odgovarjal na vprašanja nekega Blaža v »Kmetijskem listu«, naj mi bo dovoljeno samo v par kratkih potezah pokazati vso nespamet njegovih trditev. Da, dr. Korošec je podpisal ženevski pakt 9. novembra 1918. Če bi g. Blaž prebral ta pakt, bi videl, da tam ni govora o nikakem centralizmu, ampak da je izrecno rečeno, da bo konstituenta predpisala končno ureditev države. Ta konstituenta je tudi zborovala in g. Blaž dobro ve, da je takrat za centralizem glasoval g. Pucelj, proti pa Korošec. Čemu torej nespametna zavijanja? Popolna neresnica je, da bi dala takratna deželna vlada streljati na delavce na Zaloški cesti. Jaz na to ne bom nič odgovarjal, ker bo g. Blažu to že sodišče odgovorilo. Gospod se spravlja tudi na besede velikega voditelja katoliških Slovencev in Hrvatov škofa dr. Mahniča. Kaj morem jaz za to, če kak človek ne razume ali noče razumeti njegovih globokih člankov. Če bi g. Blaža njegovi voditelji prav poučili bi vedel, da mi ljubimo svoj narod, da narodnosti torej ne obsojamo, da pa obsojamo tisto pretirano narodnost, ki pravi, da se zaradi naroda sme bližnjemu storiti krivica. Tako pretiranost v ljubezni do naroda je obsodil dr. Mahnič in jo obsojamo prav tako tudi mi. Iz tega stališča smo proti Orjunašem in proti italijanskim fašistom. Tudi nekaj razdor med delavcem in kmetom bi rad ustvaril moj prijatelj v »Kmetijskem listu«. Mi se vedno držimo tega, da gredo vsakemu njegove pravice, bodisi kmetu, bodisi delavcu. Zdi se mi, da prihajajo do tega prepričanja — če odkritosrčno, je samo hvalevredno — gospodje, ki v »Kmetijskem listu« prinašajo oglas za Delavsko zvezo. Ne vem, kak pomen naj bi imel ožitek, da so nekateri naši pristaši v ljubljanski okolici svoj čas volili proti samostojnejšem z demokrati.

On pravi, da so torej volili s centralisti. Vprašam Vas, gospod Blaž, ali ste že pozabili, da je Vaša stranka centralistična? Če bi torej naši pristaši z Vami volili, bi pač tudi volili s centralisti. Ali mislite, da imamo Vaš centralizem za nekaj boljšega kakor Žerjavovega? Ob koncu pravite, da smo Slovenci primorani voditi pametno politiko. Tudi jaz sem za to in prepričan sem, da je politika za avtonomijo Slovenije proti centralizmu pametna, da so pa sila nespametni tisti, ki vlečejo jarem z Radičem, ki danes proglašajo za zmoto, kar je včeraj proglašal za resnico. Zelo bi me veselilo, če bi našel g. Blaž tudi med samostojnimi kmeti mnogo pristašev, ki bi bili za pametno politiko pametnih mož, ne pa za politično prekučevanje. Janez Brodar.

Davki.

Gospodu finančnemu delegatu je ob soglasnem protestu vse Slovenije proti znani okrožnici za iztirjanje davkov vendarle postalo vroče. Izdal je drugo okrožnico, ki naj bi bila nekaka razlaga prve. S to okrožnico hoče g. delegat pomiriti javnost, zato poudarja, da ne misli kratko in malo za tretji plačilnih olajšav, omeni, da so se res gospodarske razmere v letu 1924 zelo poslabšale in povdarja zato, naj se odmera za leto 1925 kolikor mogoče hitro izvrši.

Vendar mi prav nič ne dvomimo, da bo davčni vijak pritiskal Slovenijo z neodjenljivo silo slejkoprej. V tej veri nas zlasti potrjuje nova okrožnica sama. Finančni delegat potrjuje, da ni dobil od g. ministra še nobenih novih navodil. Torej kljub vsem protestom in dokazom, kljub splošni zadolžitvi naših gospodarskih domov finančni minister še ni ničesar odredil, kar bi pomenilo olajšanje neznosnega položaja. Dalje pravi delegat, da pravzame vso odgovornost za prekoračenje po proračunu predvidenih davkov. Očitek, da se je v Sloveniji pobralo skoraj za 100 % več davkov, kakor predvideva državni proračun, se zdi gospodu delegatu čisto zgrešen. Prav nič pa seveda ni zgrešeno, če je Slovenija po uradno objavljenih številkah plačala na neposrednih davkih in dokladah samo v šestih mesecih nad 28 milijonov dinarjev preko proračuna. Pri tem pa moramo povdariti, da je bila za Slovenijo že itak predvidena razmeroma najvišja vsota 35 milijonov Din. Vse druge pokrajine v državi so razen Srbije — sicer tudi prekoračile proračunske številke, toda le za 7 največ do 12 milijonov — ne pa za 28 milijonov dinarjev. To prekoračenje seveda ni zgrešeno.

Tudi pri izrednih nakladah na zemljorino in osebno dohodnino je Slovenija strašno udarjena. V vsej državi se je na ta račun plačalo v šestih mesecih 153.886.822 dinarjev, in Slovenija je plačala 29.567.946 dinarjev, torej skoro petino celotnih vplačil. Srbija in Črna gora sta plačali samo 23.6 milijonov, Hrvaška in Slavonija 28.6 milijonov, Slovenija pa nad 29 milijonov Din.

Davkov na poslovni promet je plačala Slovenija v šestih mesecih 20.8 milijonov, Srbija s Črno goro 16.7 milijonov dinarjev. Mnogo več nego petino tega davka nosi Slovenija. Invalidskega davka je plačala Slovenija 7.392.214 dinarjev, Srbija pa v

istem času 3.693.408 in Vojvodina, bogata Vojvodina, tudi manj kot Slovenija — samo 6.036.011 Din. Slovenija plača torej zopet petino vsega davka. Potem ni čuda, da propada vsa slovenska obrt in industrija, ni čuda, na gredo slovenski grunti na boben. G. delegat pa pravi, da ni prejel še nobenih olajšilnih navodil od finančnega ministra in da prevzema vso odgovornost za prekoračenje proračunskih števil. Ali ni ta izjava značilna. Če bi jo pravilno označili, bi nas konfiscirali.

Toda vprašamo: kako sprejemajo vso odgovornost pucljevi in prepeluhovi pristaši, ki so podporniki sedanjega režima. Industrija in obrt se iz Slovenije seli v Belgrad. Zakaj? Zato, ker tam plačuje komaj desetino tistih davkov kot v Sloveniji. Z industrijo in obrtjo se seli naše narodno premoženje, pri nas se širi brezposelnost, vsak dan prinaša novo revščino. Pucelj in Prepeluh pa slavita Pašič-Radičev »sporazum«, pod katerim umira slovenski kmet in delavec.

Uradne številke in nova izjava gospoda delegata, ki smo jih navedli, nas potrjujejo v prepričanju, da za Slovenijo ni rešitve pri sedanjem centralističnem stanju državne uprave. Take izjave in številke vedno znova upijejo po avtonomiji, lastni upravi in zakonodaji na slovenskih tleh.

Občinske volitve.

Smihel-Štopiče. Naša obširna občina je že celih devet mesecev brez župana in obč. odbora ter zato tudi brez pravega gospodarstva. Odbor, edini predstavitelj volje občanov, je bil razpuščen že meseca januarja in občino so vodili razni gerenti, ki niso imeli niti 5% ljudskega zaupanja za seboj. Volitve bi se imele že davno vršiti, pa so bile iz raznih vzrokov odgode in so se vršile šele preteklo nedeljo. Predvolitvena doba je bila izredno mirna in volivni boj bi bil tudi dostojen, da niso vrgli nasprotniki zadnje dni v javnost govorce, češ, da je lista bivšega župana g. Vovka, ki ga je oblast črtala z liste, razveljavljena. Isto se je slišalo tudi o drugih listah SLS. — Namen teh govoric je bil prozoren: volivce SLS zbegati in zadržati doma. Po drugi strani so pa nasprotniki napeli vse sile, da so spravili svoje ljudi na volišče. Avtomobil g. Markota iz Gotne vasi si je stekel v tem oziru nevenljivih zaslug. Če bi še navajali druge pripomočke, ki so jim služili pri agitaciji, bi nas privedlo to predalet. — Kljub vsemu temu je izid volitev za samostojneže, ki so se z žerjavovci in radikali vezali in zopet pokazali svoje stare zveze, pa tudi za vse druge porazen. Liste SLS so dobile 493 glasov in 20 odbornikov, samostojni 175 glasov in 8 odbornikov, Žerjavovi demokrati 77 glasov in 3 odbornike, združeni komunisti in socialisti 36 glasov in 1 ter Gospodarska stranka (radikali in nekateri samostojneži) 83 glasov — 1 odbornika. — Tako je SLS izvojevala v tej največji kmetijski občini na Kranjskem sijajno zmago in na dan volitev poudarila, da odklanja nasilje, da se ji hoče pametnega gospodarstva v občini. Naša zmaga bi pa bila še lepša,

če bi se ne bilo veliko pristašev SLS volitev vzdržalo, kar je tudi treba obsoditi.

V občini Križe pri Tržiču je dobila izmed 25 odbornikov SLS 17 odbornikov, Občinsko-gospodarska lista je dobila 79 glasov in 5 odbornikov, čevljarska lista 41 glasov in 2 odbornika, podobčina Duplje 113 glasov 7 odbornikov, kmetsko-obrtno-delavska SLS 74 glasov 5 odbornikov, Seiška podobčina 34 glasov 2 odbornika, združeni delavci 27 glasov 1 odbornika, blok sporazuma-čevljarji 57 glasov, 3 odbornike. Vseh volivcev v občini je bilo 548, volilo pa jih je 425.

Zmaga SLS v Mostah. Pri nedelj-skih občinskih volitvah v Mostah je bilo izvoljenih 33 občinskih odbornikov. Od teh je dobila lista župana Oražma 23 mandator, obe nasprotni listi pa 10 mandatov. Zgradba občinske električne centrale je v polnem teku ter se računa, če ne bo posebnih ovir, da prične v šestih mesecih z obratom. Nekateri nasprotniki zavidajo sedanjemu županu Oražmu in njegovim sodelavcem slavo, da bo poleg nove krasne šole in vodovoda preskrbel občini še lastno elektriko in so napeljali vse moči, da električno centralo preprečijo, kar se jim pa ni posrečilo. Plebiscit, ki se je vsled njihove pritožbe moral vršiti v občini, je bil za nje porazen in so se občani z veliko večino, skoro soglasno izrekli za lastno centralo. Poštenemu delu čast!

Nova »Delavska« zveza.

Še eno o »samostojnih« kmetih. Nikoli nismo verjeli, da je samostojnežem kaj za kmetske koristi. Opozarjali smo vedno, da je tisti njihov klic »kmet kmeta« samo za varanje takih, ki premalo mislijo in prehitro verjamejo. Dogodki zadnjih dni so nam zopet dali prav. Tista kmetska stranka, ki je vedno govorila, da je samo kmetska, da se morajo kmetje organizirati brez ozira na druge stanove, sedaj naenkrat prinaša oklic za novo »delavsko« zvezo. V kmetskem listu samostojnežev je ta oklic debelo natiskan. Mi nismo bili nikoli proti delavcem, ampak smo vedno povdarjali, da je treba skrbeti za vse stanove, ker morajo biti v človeški družbi razni stanovi, kakor so pri človeškem telesu razni udje. Da danes o tem pišemo je samo radi tega, da opozorimo, kako čudno vlogo igra takomenovana Samostojna kmetijska stranka in kako so nasledili razni kmetje, ki so prehitro in preradi verjeli, da je SKS resna kmetska stranka.

Vse se pri naših nasprotnikih spreminja. Včerajšnji republikanci so danes navdušeni monarhisti. Prejšnji avtonomist je sedaj centralist. Nekdanji kričači na Cerkev in vero se pripravljajo, da z rožnim vencem v roki pokažejo svojo novo pobožnost in krščansko stališče. Naš kmet in delavec in obrtnik pa se bodo skupno smejali tem ubogim Savlom, ki bi radi postal Pavli. Z nobeno stvarjo bolj ne kažejo, da so bili in so v zmoti kot z vednim spreminjanjem. Slovensko ljudstvo pa vedno bolj uvideva, da je edina poštena stranka tista, ki se ni izpremenila v svojem programu in to je naša SLS.

Opozorilo.

SPET SE SUČEJO.

Samostojna kmetijska stranka, ki se je sedaj združila z bivšimi republikanci, v svojem »Kmetiskem listu« silno napada duhovnike, ki delajo v javnosti, zlasti pa naše poslance — duhovnike. To ne bi bilo nič novega in mi bi se ob takim napadu »Kmetiskega lista« ne ustavili, ker smo na take napade iz tega tabora tako navajeni, kakor na lajanje priklenjenih psov izza plota. Ljudje, ki se družijo s svobodnimisljnim Radičem, ki so tega moža pripeljali celo na Slovensko, da je tukaj govoril proti naši duhovščini, ti pač ne morejo drugače! Kar se je Janezek naučil, to Janez zna. Od svoje mladosti do sedanje sicer še-le šestletne starosti so vedno po shodih in časopisih bruhali ogenj in žveplo na duhovski stan. Kako naj sedaj začno drugače?

Na vse to pravimo, se ne bi ozirali. Novo pa je pri njih, da hočejo naenkrat kljub temu, da se zaletavajo kakor n. pr. g. Radič ali njihov list »Grudac« v verske resnice, vendarle naenkrat veljati za dobre kristjane. Njihov novi vodnik, nekdanji socialni demokrat, gospod Albin Prepeluh je namreč začel trditi, da stoji njihova stranka na krščanskem temelju. Mi se ne moremo radi ozkega prostora na dolgo o tej stvari razgovarjati z nanovo spreobrnjenimi častilci Radiča, vendar bi mislili, da bi ne smeli ti moške izpodkopavati tistega temelja, na katerem pravijo, da slo-
ne. In udarjati po verskih resnicah, se vendar pravi izpodkopavati krščanstvo! Veliko kozličev se je že zaletavalo v vogelni kamen, ki je Kristus, pa so si razbili le glave. Tudi veliko volkov je že hodilo okrog v ovčjih oblekah in uganjalo hinavščino, pa so jih ljudje kmalu spoznali in napodili. Če se spomnimo na to resnico vemo, da nobeno sukanje, ne na levo, ne na desno, ne bo rešilo samostojne stranke pred zasluženjo smrtjo. Našim somišljenikom pa naj zadostuje to opozorilo, da nikjer ne nasedejo, če bi tudi izrabljali kričavi agitatorji Radičeve stranke ime kakega duhovnika.

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Najboljši

bakreni kotli

vsake vrste za žganjekubo se dobijo pri tvrdki

„Jugometalija“

v Ljubljani

Kolodvorska ulica 18.

NOVIČARINE

d Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Zavod sv. Stanislava: Franc Bellec je imenovan za pravega gimn. učitelja z naslovom profesor; dr. Anton Čepon za namestnega učitelja klasične in moderne filologije; za prefekta sta imenovana: Jožef Mlakar, kaplan na Bledu in Matija Tomc, kaplan v Mokronogu. — Imenovan je za upravitelja župnije Gozd Matija Selan, prefekt v zavodu sv. Stanislava. — Premeščeni so bili: Janko Komljanec, prefekt v zavodu sv. Stanislava, kot kaplan v Prečino, K. Sparhakl, vikar v Novem mestu, kot kaplan v Vodice, Franc Blažič, kaplan v Vodica, kot vikar v Novo mesto; kaplani: Peter Flajnik iz Kočevja v Trebnje, Ivan Pivek iz Jesenic v Kočevje, Franc Krašna iz Semiča na Jesenice, Lavrencij Kos iz Črnomlja v Semič, Alojzij Lunder iz Crmošnjic v Črnomelj, Janez Oražem iz Hinj v Crmošnjice, Viktor Perko iz Zagorja ob Savi v Hinje, Jožef Ambrožič iz Prečine na Bled. — Nameščeni so bili: Rudolf Kapš za ekspozita na Zdi-hovem, dr. Janko Ahčin kot kaplan v Mokronogu in dr. Jakob Žagar kot kaplan v Zagorju ob Savi. — V Ameriko (Cleveland, Ohio) je odšel Albin Gnidovec, kaplan v Št. Vidu pri Stični.

d Shod na Krškem polju. O shodu na Krškem polju, kamor so pripeljali pokazat Stefana Radiča, smo že pisali. Iz krške okolice sedaj dobivamo pisna, ki hvalijo usodo, da je pripeljala tega moža na Dolenjsko, kajti ljudstvo sedaj ve, da je res, kar smo o tem hrvatskem voditelju mi že davno napisali. Še tisti častilci Radiča, ki so bili doslej zanj navdšeni, so se obrnili od njega. Pravijo, da ga na posebno ganljiv način priporoča neki gostilničar iz Krškega. On in še marsikdo je za zmeraj spreobrnjen. — Nekaterih stvari s tega tabora pa radi novega tiskovnega zakona, ki so ga kakor znano posebno Radičevci pospeševali, ne moremo priobčiti.

d Amerika. Od izseljeniškega komisarijata v Zagrebu smo prejeli obvestilo, da se v Argentini težko dobi zaslužek. To velja zlasti za obrtnike.

d Iz Amerike. Srebrno mašo je obhajal preč. g. Trobec v Brockway Minn. Zgorela je 67 let stara Frančiška Hren iz Irwinu. Umrla je v Clewelandu Marija Kompare roj. Plemberk doma pri Novem mestu. Bankovcev po 5 dolarjev, ki imajo številko C 565 se bojijo, ponarejeni so.

d Naši študentje so večinoma sinovi nepremožnih kmetijskih in delavskih družin. Zato morajo živeti v pomanjkanju, pri čemer trpi zdravje in študij. Kako vse drugače bi lahko marsikdo študiral, če ne bi imel morečih skrbi, kako bo prvega plačal hrano in stanovanje! Olajšajmo jim težavni položaj s tem, da podpiramo »Dijaško podporno društvo v Ljubljani«, ki jim oskrbuje hrano in daje podpore. Kupujmo srečke dobrotelne loterije tega društva! Loterija obsega nad 1000 krasnih dobit-

kov, med njimi nov Fordov avto za 42.000 Din, konj s kočijo, popolna sobna oprava, obleke, foto-aparat itd., itd.

d Zlata maša v Preski. — Slavnostno oblačilo si je naredila naša prijazna vasica v nedeljo, 13. t. m. da je prisrčno proslavila dan, kakršnega še ni doživela naša župnija v skoro poldrugstoletnem obstoju. Naš volepriljubljeni župnik-duh. svetnik Br e n e e je ta dan stavil z daritvijo zlate maše v mladeniški čistosti vzlic visokim letom, ki mu jih je dala dočakati božja Previdnost. Odlikovan kot častni kanonik je zapel Slavo Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje. O pač, ljudje, njegovi župljani, in celo oni iz sosednih župnij, so mu izkazali te dni toliko spoštovanja, toliko prisrčne ljubezni, ki jo enako vrača njim častitljivi jubilan, da je bil ginjen do solz, ko je podelil svojim papežev blagoslov po slavnostnem cerkovnem govoru nadpastirja, prevzvišenega g. knezoškofa dr. Antona Bonaventura. Zunanji znak prisrčne ljubezni je bila na predvečer slavja prelestna razsvetljava vzlic neugodnemu vremenu, in drugi dan prekrasen sprevod vseh društev ter številnih narodnih noš med celim gozdom mlajev, okrašenih z nešteti venci in zastavami. Bil je v resnici dan Gospodov v čast ne le jubilantu temveč v čast celi preski fari. Prečastitemu zlatomašniku pa dodeli Bog dočakati v zdravju in medsebojni ljubezni udanih mu faranov še bisarno in železno mašo. Bog ga živi! F. K-n.

d Zakon o srednjih šolah je izdelalo ministrstvo prosvete. Minister bo načrt predložil ministrskemu svetu in narodni skupščini.

d Židovska verska šola je zopet odprta. Ministrstvo za prosveto je odredilo, da smejo židovski otroci, ki so vsled Pribičevićeve naredbe morali iti v državno šolo, zopet prestopiti v svojo versko šolo v Osijeku.

d Vzporodnice na samostanskih šolah v Ljubljani se zapro. Naše samostanske šole bijejo že par mesecev skoraj boj za obstanek. Bivši minister Pribičević je ukini plače njihovim učiteljem, sedaj pa je načelnik prosvete v Ljubljani hud liberalc in Sokol dr. Pestotnik na predlog ljubljanskih učiteljev, ki so tudi po večini Sokoli, prepovedal, da ne smejo samostanske šole v Ljubljani imeti več učenec kot jih gre v en razred, vse prekoštevne učence in učenke morajo odsloviti in poslati na drž. šole. — Kmetje, ali vam ni usoda samostanskih šol lep nauk?

d Iz »Županske zveze«. Podružnica za ribniški in velikolaški okraj je imela dne 8. sept. v Ribnici svoj lepo uspeli občni zbor, ki se ga je udeležil tudi poslanec Škulj ter delegat glavnega odbora iz Ljubljane Kristan. Načelnikom je bil zopet soglasno izvoljen marljivi župan Ant. Pogorelec iz Strug. Glavno in najvažnejše delo je organizacija, in ta občni zbor

je bil namenjen le temu delu. Vsi govorniki so v prvi vrsti poudarjali veliko važnost organizacije. Zato naj pristopijo k »Županski zvezi« vsi izvoljeni občinski zastopniki. V združitvi je moč!

d Slovenska katoliška društva za visokošolce v Ljubljani: Danica, Zarja in Borba vabijo mladeniče, ki so dovršili gimnazijo in vstopajo na vseučilišče. Prosimo krščanske stariše, da priporočijo svojim sinovom vstop v ta društva.

d »Domoljubov« listek. Za prehod bo prinašal »Domoljub« lepo črtico iz ruske zgodovine. Vsi se še spominjamo poročil o strašnem umoru ruske carske rodbine. Naš listek pa nam slika usmrtevec Ivana, ki je hotel postati car, ko je bila na prestolu slavna carica Katarina.

d Nobena loterija še ni nudila tako lepih dobitkov kot jih ima dijaška. V zadnjem »Domoljubu« so bili naštet. Preberi še enkrat tisti odstavek med dnevnimi novicami in kupi srečko, da ne zamudiš sreče.

d Čuden pozdrav! Na Bledu so 8. septembra zborovali samostojneži. Prišli so zraven tudi novi zavezniki Radičevci. Ob tej priliki je imela svoj sestanek mladina, ki hodi za svobodomiselnim Radičem in ima neko »Zvezo kmetijskih fantov in deklet«. Da bi mogli med vernim slovenskim kmetijskim ljudstvom najti pristašev, so svobodomiselni visokošolci iz društva »Njiva« šli naprositi ljubljanskega župnika Barleta, natj jim gre na Bled maševati. — Gospod, ki ni menda vedel, da ima opraviti z ljudmi, ki v svojih listih taje verske resnice in napadajo duhovnike, je pisal na to povabilo dolgo pozdravno pismo samostojnim fantom in dekletom v tem pismu jih pozdravlja in imenuje »vitez Gospoda nebes in zemlje«. — Ta zmoča katoliškega dušnega pastirja je seveda izzvala veliko ogorčenje med našimi somišljeniki. Ker bo gospod brez dvoma kmalu izprovidel, s kakimi ljudmi ima opraviti, zato prosimo naše pristaše na kmetih, naj se ne razburjajo. — Naša prosvetna društva so morala že marsikaj prenesti, naša stranka je prestala marsikak vihar, — pa bo tudi ta dogodok kmalu pozabljen. Naše organizacije bodo rastle in propevale v blagor našega katoliškega ljudstva, četudi nas včasih kdo ne more razumeti. Naše nasprotnikov, da bi jim ljudje radi tega pozdrava katoliškega župnika sledili, so vendar čisto prazne. Vsak tak ali podoben poskus, naj bi prišel od koderkoli, bo naletel na odpor našega ljudstva.

d Slovenci! Dne 10. oktobra 1925. je peta obletnica nesrečnega koroškega plebiscita, ki je odtrgal od našega narodnega telesa enega najlepših delov jugoslovanske zemlje, zibelko Slovenstva, slovenski Korotan. Nemci v Avstriji pripravljajo za ta dan šumne veselice, da proslavijo to svojo z lažmi in prevaro izvojevano zmago nad našim narodom. Tem večja je naša dolžnost, da se ta dan spomnimo koroških Slovencev, da obnovimo svojo ljubezen napram njim. V to svrhu pripravljajo Jugoslovanska Matica s pomočjo in sodelovanjem vseh narodno-obrambnih in drugih društev za 10. oktober resne manifestacije po vsej Sloveniji, na katerih naj ves naš narod enodušno in odločno izrazi svojo zahtevo po združitvi z rojaki onstran Karavank. Zato pozivamo vse

Slovence, da se pripravijo za 10. oktober, za naš »Koroški dan« in da se v polnem številu udeležijo manifestacij, kjerkoli se bodo iste vršile.

d Svetovni zbor framasonov brezvercev je bil koncem avgusta v švicarskem mestu Cirihiu.

d Tristo milijonov ljudi je sedaj več na svetu kakor jih je bilo pred 15 leti. Leta 1910 je bilo namreč 1600 milijonov ljudi, sedaj pa jih je 1900 milijonov na celem svetu. V tem času se je prebivalstvo pomnožilo v Ameriki za 26 odstotkov, v Evropi pa le za 3 odstotke.

d Nagla smrt. Posesnik in gostilničar Anton Tomšič iz Vel. Račne je šel v soboto zjutraj s svojimi sovaščani na božjo pot na Križno goro pri Ložu. V nedeljo zjutraj so se vračali od tam skozi Bloke na postajo v Vel. Lašče. Četrte ure pred Vel. Laščami je padel Tomšič na tla in je bil takoj mrtev. Zadel ga je srčna kap. Pokojni je bil šele 34 let star ter zvest in odločen pristaš naše stranke. Pokoj njegovi duši!

d Z rokami je zadavil volka. V vasi Dubrava pri Mostaru so volkovi tudi sedaj v poletju delali veliko škodo. Kmet Stojan Zadro je baš videl, kako je volk, ki je že poprej odnesel mnogo ovac, zopet planil v stajo. V naglici in jezi je možak kar golorok planil na volka. Vnel se je strašen boj in kmet bi bil svojo nepredvidnost kmalu plačal z življenjem. Dobil je več ran. Toda vendar se je možaku posrečilo, da je zagrabil volka za gola-nec in ga zadušil.

d Popadljivi psi. Na Rudniku je popadel pes delavca Jakoba Grma in ga ugriznil v trebuh. Grm je moral k zdravniku. — Na Valvazorjevem trgu je ugriznil pes v levo roko dijakinjo Danico Jerala.

d Samomor. Dne 5. sept. se je obesil v št. Ilju pri Mariboru pred svojim stanovanjem progovni delavec Ivan Bresnik. Star je bil šele 39 let.

d Zasedovana je ciganka Rajhard ali Rajh, ki po Gorenjskem prorokuje srečo ljudem ter od njih izvablja denar. Te dni je pre-rokovala in prikazovala razne čarovnije posestnici Frančiški Tišlar, vsled česar je imenovana postala umobolna. Čudno, da se dobijo še vedno taki ljudje, ki grede na limanice cigankam, ki jih odirajo za denar in pripravijo vrhu tega še ob pamet.

d Moža ubila s sekiro. V Čalmi v Slavoniji sta živela zakonska Milošičeva v večnem prepiru. V soboto zvečer je prišel mož vinjen domov in je hotel ženo udariti s sekiro po glavi. Žena pa mu je sekiro izvila iz rok in ga udarila štirikrat po glavi, da je obležal mrtev.

d Ljubljanska porota je pretekli teden tako-le sodila. Miha Jevšnik, ki je udril v hišo Janeza Vrečarja, udaril gospodarja in gospodinjco s polenom po glavi in hotel hišo oropati — kar se mu pa ni posrečilo — je dobil deset let težke ječe. Fant ima še dve večji tatvini na vesti. — Leopold Skubic je bil obsojen na 8 mesecev strogega zapora, ker je tako nepredvidno ravnal z orožjem, da je ustrelil v trebuh svojo lastno zaročenko. Kriv je fantovski pretep na Fužinah pri Ljubljani. — Joso Tvicki, prodajalec pomaranč, sadja in drugih drob-

narij, je okradel v vlaku posestnika Ivana Rožiča. Vzel mu je 4500 Din gotovine. Mož se brez dela potepa po svetu. Dobil je pet let težke ječe. — Janez Grintal je občinski ubožec na Križu pri Kamniku. Je skoro popolnoma slep. Hodil je od hiše do hiše in dobil vsak dan pri kakem posestniku hrano in ležišče. V zahvalo je enemu izmed posestnikov zažgal kozolec. Svoječasno je zažgal tudi domačo hišo, ki je popolnoma pogorela. Sedel bo štiri leta v težki ječi. — Stanko Lap, trgovec v Gradcu pri Litiji, je v silni razburjenosti ustrelil Andr. Turka, posestnika istotam. Turk je onečastil ženo Lapovo in ko je mož to zvedel, je šel in streljal. Porotniki so bili mnjenja, da je Lap, ko je zvedel za strašno novico o svoji ženi, bil tako razburjen, da je izgubil razsodnost in so ga oprostili. Turk je bil svoje smrti deloma sam kriv, ker je pripovedoval ljudem, kaj je napravil z Lapovo ženo. — Anton Eržen z Vrh-nike je bil obtožen, da je oropal Franciško Mačkovo na Verdu pri Vrhnikih in ji vzel ves denar. Toda pri razpravi se mu ni moglo prav ničesar dokazati in porotniki so ga oprostili vsake krivde.

d V Mariboru so sedeli pred poroto: Vladimir Kosel, poštni uradnik, ki je obdolžen, da je zlorabljal uradno oblast; razprava še ni končana. — Štefan Steinauer iz Čakovca in Štefan Hozjan, posestnik v Crensovcih. Prvega so dolžili goljufije, pa so ga porotniki oprostili, drugega pa, da je ubil nekega fanta in ukradel kokoš in petelina; ta je dobil 5 let težke ječe. — Dragotin Dukarič je ukradel kobilu in zrebe. Fant je star šele 20 let. Razprava je preložena. — Marija Horvat je bila obdolžena, da je hotela zastupati moža z arzenikom. Pa ji niso mogli ničesar dokazati in so jo izpustili. Mož zelo grdo ravna z njo, pretepa jo kot živino. — Neža Bra-tušková je dobila 5 mesecev strogega zapora, ker ni skrbela za svojega nezakonskega otroka, ki je vsled pomanjkanja hrane umrl. — Mihael Emeršič je obsojen na 3 leta težke ječe, ker je — sicer precej vinjen in razburjen — ustrelil svojega sosedca Cafuta. — Elizabeta Ribič je svojega moža Franceta večkrat udarila z motiko po glavi, da je vsled tega umrl. Mož je spal, ko ga je napadla; bil je takoj mrtev. Ni bil srečen zakon Ribičev. Zakonca sta se pretepala, preklinjala in zmerjala, in žena je rada gledala za nekim Janezom Lešnikom. Sedaj bo pa sedela 6 let v težki ječi. — Jurij Poljanec je hotel zažgati v Sp. Goričah pri mlinarju Smrečniku. Za to grdo nakano se bo pokoril eno leto v težki ječi.

d Rop v kmetijskem društvu v Gorjah. 53.000 Din je pobral iz blagajne kmet. društva v Gorjah neki Janez Pogačar. Napadel je poslovodkinjo Cundričovo, jo davil do nezavesti in med tem ropal. Toda sreča mu ni bila mila. Orožniki so ga dobili še tisti dan in ga izročili sodišču. Tudi denar je dobilo društvo nazaj.

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

SIROM · DOMOVINE

ZAGORJE OB SAVI.

Isreden dan je bil 13. avgusta za Zagorje. Orlovška družina je ta dan praznovala prav slovesno svoj praznik mesto 8. septembra je bilo videti četo 70 članov v kroju s svoje lepo novo zastavo prikorakati v cerkev in pristopiti k obhajilni misi. Posebno lepo je bilo to, da je cela orlovška družina pela mašne pesmi kar spodaj v cerkvi — torej nekako ljudske petje.

Novoga župana še nimamo, ker je zoper volitve romale vse polno pritožb na glavarstvo. Narodni socialisti ne morejo preboleti, da so jim radi ponarejenega podpisa liste razveljavili, demokraci pa žalostno in s skrbjo gledajo, kako vedno bolj raste SLS. Drugače si ne vedo pomagati, kot s pomočjo višje sile, zato se neprenehoma pritožujejo sreskemu poglavarju sedaj zoper delavsko zvezo, sedaj zoper SLS. Samo to je krič, ko njihove besede niso več vsemogočne, kot so bile še pred pol leta, ko se prestavljali kršč. učiteljice.

ST. PETER PRI NOVEM MESTU.

Meseca junija smo bili v »Domoljubcu« objavili dva dopisa o učiteljici Višnarjevi, ki se je bila drznila prepovedati otrokom, da je celo sunaj šole na cesti ne smejo pozdravljati s pozdravom »Hvaljen Jezus«. Ze takrat smo bili zapisali, da se bo boj, ki ga je Višnarjeva začela s tukajšnjim ljudstvom, zanje slabo končal. Nismo se motili, ko smo učiteljici napovedali, da se bo polomila zobe, ker je ugrinjala v granit... Zgodilo je tako. Višnarjeva je imela v St. Petru stalno mesto in vendar je učila pri nas samo 3 tedne. Sedaj slušbuje na Dvoru pri Zuteemberku. Edino pametno, da je šla od tukaj stran. O pravem času je to spoznala menda sama in pristojna oblast. — Pri Rifljovih na Lešnici so imeli nedavno po noči roparje. O pravem času so jih zaslišali. Vnel se je boj, v katerem je dobil eden domačih sinov več poškodb, nekatere pa je bila ranjena tudi gospodinja. Vlomilci so morali sbežati brez plena.

IZ RATEC PRI SKOPJI LOKI.

Naše kat. prosvetno društvo je 6. in 8. sept. uprizorilo dramo »Za pravdo in sreec in prvič je nastopil domači tamburaški zbor. Da je bil ta moralni uspeh omogočen, gre zasloga g. župnika, ki je pred 17 leti društvo ustanovil in dal pobudo da je fara pred 2 leti zgradila ličen Društveni Dom in oder, dalje rešiserja, ki je igro učil in deškimi fantom, ki so se kot še pri koncertu, tako tudi topot sdručili s nami in pokazali, da ima Gođež neke dobre pevce ampak tudi dobre igralce.

IG.

(Davidov boj z Goljatom se nadaljuje.)

G. Senk pišejo: »G. kaplan, vem, da duhovske hiše ne spadajo pod stanov. zakon, zato bo pa še bolje za Vas, ker Vam ne bo treba plačevati davka od stanarine.« — Kot pri zgodbah starega zakona in pri branju mojih pisničnih prošnji, so jo g. S. polomili tudi pri poznavanju stanovanjskega in davčnega zakona. Duhovske hiše ne spadajo pod stanov. zakon se pravi, da mi v normalnih časih nobeno županstvo ali kdo drugi ne more v kaplanijo vsiliti koga na stanovanje, če jaz nečem. Ker pa kaplanija ne spada pod stanov. zakon, zato pa še ni rečeno, da ne spada pod davčni zakon. Če bi jaz dobival letno 1800 stanarine, bi moral skoraj vse plačati davkariji. In tudi moje stanovanje v kaplaniji mi šteje davkarija med moje dohodek. Sicer pa mislim, da bi morali biti g. S. prav dobro podkovani v raznih davčnih zadevah, ker...! Pokojni g. Štrumbelj so take stvari prav dobro znali. Zopet pišejo g. S.: »Jaz pa pravim, da jedro tega prepira je to, ker kaplan pobira dohodka, popravo pa zahteva od občine.« — G. S. povejte mi, ali je občina že kdaj kako stvar popravljala pri kaplaniji in ali je občina že kdaj odločevala, kdo bo stanoval v obeh preostalih sobah? Sami ste pisali v Kmet. listu 1. 7.: »Županstvu se ni priznalo nobenega gospodarstva v kaplaniji.« Če bi torej županstvo moralo imeti kaj oblasti v kaplaniji po postavi, kakaj si jo niste kot tri letni izanski župan tudi izvojevali potom okr. glavarstva? Ali naj morda topot rečem, da tudi v tej stvari niste bili dobro

podkovani? Zakaj niste šli takrat čeprav kot mali David v boj proti Goljatu za pravice občine? Kdo je torej kriv, da izanski kaplan na tako nečuvven način krati občini njene pravice? Ali morda 6 Davidov izpod zelene samostojne zastave in 5 mož liberalne trdnjave, torej 11 obč. mož ne more izanskega kaplana, in naj si bo po mnenju g. Senka tudi velikan, ukrotiti, da bo spoštoval pravice dopisnik tudi g. S. — »Bodimo vredni potomci naših pradedov, ki so v boju za kmečko pravdo stisnili jeklene roke, potresli železna vrata in gradu in spravili v prah...!« — Kar groza je človeka, če se v duhu spomni na te jeklene roke pradedov, katerih potomci na Igu se pa imenujejo mali Davidi. — Da bo trikrat fletno, bom še prihodnjič nekaj povedal. Takrat se bomo še enkrat pomenili o velikem svodu, oziroma kot ga imenujejo g. S. o 33 centnem bronastem orjaku. Prihodnjič se torej nadaljuje Davidov boj z Goljatom pri 33 centnem bronastem orjaku! in sicer brez prače, samo s peresi. — C. M. —

PETROVČE.

Nikdar se v Petrovčah v tem lepem biseru divne slovenske Savinjske doline še ni zbralo ljudstvo v takem številu kakor na praznik Male Gospojnice dne 8. septembra t. l. To je bil dan naše katoliške mladine. Toda ne samo mladina, ta dan je manifestirala s to mladino cela Savinjska dolina. Ze pri prihodu jutranjih vlakov so se jele zbirati pred kolodvorom in na trgu pred cerkvijo številne množice ljudstva, ki so prišle s vozovi, peš na konjih in s vlaki. Orli v krojih, na čelu jim konjenica so hiteli na kolodvor sprejeti in pozdraviti novodošle goste. Ob zvokih godb in Ra-deč se je pomikal sprevod proti cerkvi. Ob pol 9. uri se je vršila slovesna sv. maša za udeležence. Po sv. maši se je sprevod razvil proti lepo okrašenemu televadišču v Dobrihivasi.

Popoldne ob pol 3 se je pričela javna telovadba. Nastopili so člani, članice ter tenški in moški naraščaj, ki so točno izvajali posamezne vaje. Posebno nastop 120tih uniformiranih orličev je bil spremljan s burnim aplavzom. Istotako so jele priznane članice s svojimi simboličnimi vajami in orodni telovadi. Nad vse mičen je bil rajalni pohod med katerim se je vršil Ljudski tabor. Dr. Hodžar je v imenu Jugoslovanskega kluba pozdravil sbrano članstvo ter mnogobrojne navzoče občinstvo. V svojem govoru je povdarjal temeljna načela Orla. Kakor naši predniki in ves naš narod šivi po načelih Krista tako naj mladina stoji vedno na braniku za vero naših pradedov. Mnogoštevilne množice ljudstva so guverniku burne pritrjevale. Članice pa so guvernika obiskovale s cvetjem. Telovadni nastop je zaključila lepo sestavljena zaključna skupina. Na to se je razvila prosta zabava, ki je bila po svojem vzornem in najlepšem poteku dokaz pravega in poštenega veselja.

HINJE.

(Odkritje voj. spomenika in blagoslovitev društv. doma.)

Tisti, ki mislijo in govore, da smo Hinje iz Suhe Krajine 100 let za luno, se bridko motijo! Ktera ismed bogatih in obširnih dolenjskih fara je s svojim v vojski padlim domačinom že postavila spomenik? Pri nas smo ga blagoslovili na Mali Smaren. 42 mož in fantov se iz vojske ni več vrnilo in tem junakom je na pokopališču v trajen spomin postavljen mogočen spomenik. K tej izredni slovesnosti je v naš do sveta oddaljen kraj prihitel bivši vojni kurat, nar. poslanec g. dr. Kulovec, ki se je v vznešenih besedah spominjal vojnih žrtev, ki so umrle, ket je vkle-sano na plošči, ne za se, ampak za druge. Naj se vse — je omenil dalje — ki bodo tod mimo hodili, spomnijo tistih, ki so na oltar domovine položili svoje življenje, naj se pa spomnijo tudi tistih, ki so polzgubi moža, očeta ostali sirote. — Perci in domača godba sta slovesnost izbornu povzdignila.

Ze s jutraj po prvi sv. maši je g. poslanec imel v domu političen sestanek, katerega se je veliko številno mož udeležilo. — Popoldne je bil blagoslovljen novi društveni dom. Zopet je govoril g. poslanec, ki je posebno naglašal, da naj bo ta dom, nosil napis: »V veri in omikic za vsakoga farana

njegov drugi dom, kjer bo žrpal vsega, kar potrebuje za versko, gospodarsko in izobraževalno izpopolnjeje. — Končno so fantje igrali v največje zadovoljstvo nabito polne dvorane igro: »Vse naše«.

Ce bi torej mi bili tako daleč za luno, bi nam spomenik padlim vojakom in zidava novega društvenega doma ne prišla na misel! Dolenjci, mi Suhekranjanci prednjačimo!

D. M. V. POLJU.

(Zalosten dogodek z možmi.)

V nedeljo, dne 20. septembra so bile v naši občini volitve župana. Za župana je bil izvoljen Ivan Gartoža iz Zadobrove. Ob tej priliki se je dogodil žalosten dogodek, ki je v dno duše užalil marsikaterega zvestega somišljenika naše stranke, ki je mislil, da ima opraviti na tako imenovani »gospodarski listic« z možmi. V soboto pred volitvami je namreč prinesel Zerjavov demokratiški list »Jutro« naenkrat izjavo gori imenovanega Gartoža, da je njegova lista »naprednac. Vsak ve, da je naprednost lepa reč, ravno tako pa vsakdo razume, kaj se pravi biti v »Jutru« ali »Slovenskem Narodcu« pohvaljen kot »naprednjak«. Po tej izjavi so volili gospoda Ivana Gartoža za župana Zerjavovci, komunisti, samostojneži in tisti somišljeniki SLS, ki so bili na tako imenovani »gospodarski listic«, pa so sedaj s svojimi glasovi Gartožo napravili za »naprednega župana. Vsa slovenska javnost bo mislila sedaj, da so Zerjavovci v naši občini postali vsemogočni in nas bo smatrala morda radi tega kot izdajalce slovenskega naroda. Zlasti je težko onim, ki so naselili v najboljši veri, da koristijo občini in volili tako svano »gospodarsko listic«, ki se je po izjavi »Jutra« izkazala za »naprednac. Ob tej težki prevari zagotavljamo slovensko javnost, da bomo znali v prihodnjic temeljito pomesti s rasnimi možmi in da bo naša občina naši stranki izkazala zopet isto zaupanje, kakor ga je izkazala ob zadnjih državnozborskih volitvah. Ne sodite nas torej po tem žalostnem dogodku, kakor da bi bili vsi taki možje. Slišimo, da je Gartoža poslal tajništvu SLS neko pismo, v katerem trdi, da je bil prisiljen podpisati izjavo za »Jutro«. Ker pa na besede nič ne damo in moše sodimo po dejanjih, naj si vsakdo tudi o tem napravi sam svojo sodbo.

RADOMLJE.

(Poglobitev društvenega življenja.)

Protečeno nedeljo smo imeli v svoji sredi g. kons. svetnika Janeza Kalana, ki nam je v prečesansko in društveno življenje med našimi rojaki v Nemčiji, kjer so krščanske organizacije marsikje na mnogo višji popolnosti kot pri nas v nekaterih mlačnih krajih. Njegov govor nam je segel do dna srca, in marsikomu izvalil solze v oči. — Kaj pa pri nas v Radomljah? Ali se smemo ponašati s kakim posebnim društvenim življenjem? Kako neki, ko pa manjka dobrih zgledov prav tam, od koder bi jih morali najbolj pričakovati. Ravnotako je z moralo v naši na zunaj sicer lepi vasi. Besede mičejo in zgledi vlečejo. Pri nas pa niti enega niti drugega, namreč v dobrem pomenu... Orel reg nekaj giblje, toda to nam ni dovolj. Treba je tudi poglobitve duha. Odkod pa naj pride le-ta? Iz goštiln? — Solo bo treba razširiti. Pa pravijo, da ni denarja. Seveda ne, ker se govori, da občina ne prejema v redu doklad na vino. Zakaj ne? Gosp. svetniku Kalanu pa naj velja naša srčna zahvala za dragocene besede, ki naj bodo našim v glasovni opomin.

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 16.

Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela »Union«.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti vknjižbi na posestva, proti
poroštvu l. t. d.

GROSUPLJE.

(Občinske volitve.)

Kakor marsikje drugod, tako je bil tudi pri nas po dobrotah centralizma razpuščen občinski odbor, v katerem je bila večina naših mož z županom Mihom Adamičem. Tako je zasedel županski stolec g. gerent Ivan Rus, ki se je za to čast boril še 30 let. Iz kakih mož in katere stranke je gerentski svet, ni treba omenjati. Na zahtevo našega poslanca Smedeja so razpisane občinske volitve na dan 24. septembra. Volivni listi sta samo dve. Prvo so vložili naši liberalci tako tajno, da ni dal gerent niti pred cerkvijo razglasiti kedaj je čas za vlaganje kandidatnih list. To je lep dokaz, kako strašno se že vnaprej boje naši liberalci svoje polomije. Pristaši SLS smo svedeli komaj 12 ur pred potekom roka za vlaganje kandidatnih list, ter z največjo naglico sestavili kandidatno listo SLS. Zato naj ne bo nikdo užaljen, če niso vse vasi zastopane v listi, kjer to ni bilo mogoče v tako kratkem času izvesti. Ker se pa nasprotniki na vse načine trudijo, da bi obdržali občino v svojih rokah, zato se naj sleherni potrudijo, da pripelje vse naše volivce na dan volitev, čeprav je v delavnik da bo naša zmaga temvečja.

ZGORNJA SISKA.

(Občinske volitve.)

Mislili smo že, da hoče naš gerentski svet po svoji nemotiljivi vednosti vladati v naši občini do novega Noetovega potopa. Vseeno pa so razpisale oblasti volitve na nedeljo dne 27. septembra.

Volivci občine Zgornja Siska! Zavedajte se, da je dan 27. septembra odločilen za Vas. Ta dan mora zmagati pravica nad krivico, poštenje nad nepoštenjem.

Združena Kmečko delavska obrtna lista mora zmagati tako popolno, da hode v novem občinskem odboru ostal le še kak sijav demokratskiček s tiho željo, da tudi on enkrat zaspi spanje pravice. Mi pa se zavedajmo, da tu ne gre za osebo, temveč za princip, za zvišen ideal, za procvit in blagostanje naše občine! Nihče naj ne ostane doma! DRUGA skrinjica v naši občini mora biti poinal!

MIRNA.

(Orjunske slovesnosti.)

Orjuna je 8. septembra imela razvitje prapora. Dan je bil lep in jim je bil všeč, a nam že bolj. Zakaj, če bi deževalo, bi se Orjuna izgovarjala, da je udeležba izostala radi slabega vremena. Tako pa ni nobenega izgovora. Na Mirno so jih napovedali na vagone, a gotovo 800 ljudi. Take revščine nismo pričakovali. Prišlo jih ni niti 70 in z mirenskimi Orjunci vred niso dosegli številke 80. Tudi so bili nekateri domačini tako neprevidni, da so za Orjuno agitirali in delali. Prav, le ne hinavščine. Cemu zabavljati, na skrivaj pa delati! Encga pa ne bomo prezrili. Gerent je govoril, da ko zavlada Orjuna, pride bratska ljubezen. G. Peček, ali ste vlekli za nos ljudi, ali sebe. Tudi Radovenca še ni pozabljena. Par dni pred razvitjem prapora je Orjuncem France Rugej, krojač na Mirni, oklal z nočem Antona Kastelica, da se slednji zdravi v Ljubljani. Menda ne boste rekli, da imenovani ni Orjuncem, kakor nekateri po Mirni lažejo. Če ni, povejte, zakaj pa je bil v sprevedu v kroju? Kot »brat« pri Orjuni se ljudem niso prikupili gospod gerent na volitve. Mirna Orjuncem noče! Druge zamimivosti drugič!

IG.

(Naše društvo in prva igra.)

V Katol. domu se že nekaj časa pripravljamo s petjem in igro za prvo predstavo, ki se bo vršila prihodnjo nedeljo dne 27. septembra ob 3. uri popoldne. Igrali bomo ljudsko igro s petjem v petih dejanjih: »Revčeka Andrejčeka«. Pred igro nastopi društveni moški zbor in zapoje tri pesmi: »Sijaj solncece«, »Zvezdac in »Oj Doberdobe. Tudi vstopnino smo znižali. Sedeži prve vrste so po 6 Din, druge vrste po 4 Din; stojišča za odrasle 2 Din, za otroke po 1 Din. Za prve sedeže si bo društvo do prve predstave napravilo tudi nove klopi in vsi sedeži bodo od letos naprej zamamovani s številko. Vsaka vstopnica za sedež bo imela številko določenega sedeža. Da ne bo pred igro pri blagajni prevelike gneče, se bodo vstopnice prodajale v nedeljo na dan igre cel dopoldne v trgovini gospe Merzelj, kjer si bo vsak lahko naprej kupil vstopnico in si tako zagisural določen sedež. Po litinjah se bodo dobivale vstopnice v dvorani pri bla-

gajni. Zanimanje za to igro je že sedaj veliko in upamo, da bo ta lepa ljudska igra in petje privabila takoj prvič mnogo občinstva. Nikjer drugje ne dobiš za par dinarjev toliko prijetne zabave, kakor če prideš v nedeljo v Katoliški dom na Ig gledat »Revčeka Andrejčeka«!

FARA PRI KOSTELU.

Dne 14. septembra je na Vrhu št. 4 umrl v 86. letu starosti posestnik Anton Segulja. Pokojni je bil vzor krščanskega moža, dober gospodar in sosedom dober sosed. Svetila mu večna luč!

VRH.

Umrl je v Račevih kovač Jurij Peterneč. Rajni je bil mož-značaj; po mišljenju in življenju iskreno krščanski, zvest pristaš SLS in skoraj od začetka naročni in bravec »Domoljubac«. V miru z Bogom in svetom je odšel v boljši svet. — Pokoj njegovi duši!

VOJAŠKE ZADEVE.

Z. S. V. v Ljubljani javlja, da je bil na rednem občnem zboru zveze bivših slovenskih vojakov dne 30. avg. 1925 izvoljen sledeči odbor za poslovno leto 1925/26: predsednik: Martin Colarič; I. podpredsednik: Jernej Halner; II. podpredsednik: Nace Mihevc; tajnik: Franc Bonac; namestnik: Ivo Matičič; blagajnik: Rudolf Wagner; namestnik in zastopnik invalidov: Valentin Sterle; odborniki: Franc Pavlin, Rado Šturm, Josip Lončar; odbornika za bivšo Stajersko: Anton Krepek, Franc Standegger; pregledovalca računov: Fr. Orehek, Završnik. — Odbor se najiskrenje zahvaljuje samostanskemu predstojniku na Brezjah za vse velike zasluge in izkazane prijaznosti. Izmed vseh oblasti je pač vojaška oblast pokazala največ zanimanja za nas, ko je na Brezje odposlala tako častno zastopstvo. Njej prav posebej naša zahvala. Zahvaljujemo se za točno, solidno, pošteno postrežbo, železniškemu ravnateljstvu in celokupnemu osebju, da je šlo našim možem vsestransko na roko. Odbor je storil vse korake, da bi bilo glede listkov vse v redu, vendar je umevno, da so se pri takem navalu pripetile nekatere neprijetnosti. Če se je komu zgodila na železnici kaka krivica, naj to nemudoma javi naši zvezi, Miklošičeva cesta 7, v Ljubljani. Slovenskemu časopisu brez razlike istotako hvala, ki je neumorno agitiralo za naš dan. Naknadno še sporočamo, da je Njega Veličanstvo kralj Aleksander na našo wdanostno brzojavko blagovolil sledeče odgovoriti: »Bled, 31. avgusta. Veličanstvo kralj Aleksander blagovolilo je primiti za zadovoljstvom srdačne pozdrave saveza slovenačkih ratnika i zahvaljuje. Prvi adjutant Djeneral Hadžić.« — Pri pozdravnih govorih na občnem zboru treba še omeniti govor tov. Spunta iz Kranja, ki se je spomnil žrtev po prekem sodu ustreljenih in se zavezal za to, da i one dobe dostojen kraj večnega počitka. Kraj in dan prihodnjega sestanka določil vsled soglasnega sklepa odbor zaupnikov. Članarina znaša za vsakega člana bivšega vojaka iz svetovne vojne letno 6 Din, ki naj jih zaupniki tekem leta nabirajo in potom naših položnic pošljejo glavnemu odboru v Ljubljano. Tovariši! Zaupniki! Videli ste sami, da je v najkrajšem času naša organizacija postala najbolj močna in najbolj priljubljena v celi Sloveniji! S svojo močatostjo, prizanesljivostjo in požrtvovalnostjo jo razširjate še dalje, blažite strankarske in osebne spore, delajte za mrtev in pohabljen tovariš! Zaupniki naj se vsi vedno obračajo na odbor Z. S. V. Ljubljana, Miklošičeva cesta 7 a. Novi naj javijo svoje naslove, vsi pa naj nas podpirajo z dobrimi nasveti. Položnice in slike sestanka se dobe tudi pri Zvezi. — Odbor Z. S. V.

PO SVETU

Zborovanje zveze narodov. V ponedeljek, 7. t. m. je francoski ministrski predsednik Painleve v Ženevi otvoril zasedanje zveze narodov. V svojem pozdravnem nagovoru je med drugim z zadovoljstvom omenil Avstrijo, ki je s podporo Zveze narodov ozdravila svoje finance in je dejal, da upa, da bo kmalu mogoče odpraviti mednarodno kontrolo nad njo. Z odobravanjem je bil sprejet njegov predlog, naj se Nemčija pozove, da vstopi v Zvezo. Svoj govor je zaključil s pozivom na vse narode, naj ohranijo mir. Za to zborovanje vlada po celem svetu veliko zanimanje. Ni čuda! Saj pa so se zbrali zastopniki 54 držav. Vsi mogoči jeziki se čujejo po ženevskih ulicah. Pozornost vzbujata tudi Radič, ki z isto zgovornostjo hvali Pašiča in monarhijo, s kakršno je pred nedavnim časom zagovarjal republiko in udrihal po Pašiču.

Pred volitvami na Čehoslovaškem. Češkoslovaško vladno večino tvori pet strank z več ali manj nasprotujočimi si in različnimi programi. Tekom triletnega obstoja te vladne večine pa je prišlo med vladnimi strankami do precejšnjih nasprotij. Razume se, da je treba pri neprestanih kompromisih marsikaj popustiti, česar se se že vse stranke naveličale, zato nekatere hote izzivajo spore. Znan je slučaj, kako so svobodomiselnih stranke s Husovo poslavo izzivale in žalile katoličane, ki pač težko vzdržijo v družbi takih zaveznikov. Zato je pričakovati, da kmalu pride do razpada vladne koalicije, kar bo imelo za posledico volitve.

Zviti Turki. Mosul je mesto, ki leži v prednjeazijski deželi Mezopotamiji na razvalinah starodavnih Nimir ob reki Tigridi. Za to mesto se že dalje časa preprajo Angleži in Turki. Ker se niso mogli pogoditi, so predložili spor Društvu narodov, ki naj odloči, čigavo bo to mesto. In že poslušajo delegatje 54 držav v Ženevi tako angleškega, kakor turškega zastopnika ki jih vsak po svoje prepričuje, da bo edino prav, če pripade Mosul po mnenju enega Angležem po mnenju drugega pa Turkom. Turki pa dobro poznajo pregovor: »Bolje drži ga, kakor lovi ga«, so že oborožili 40.000 mož močno armado in so jo poslali nad Mosul. To armado pa vodijo sami penzionirani generali. Angleži se radi tega silno razburjajo in so že stavili turško vlado na odgovor, ker Turki ne čakajo na odločitev Zveze narodov glede Mosula. Turška vlada pa se izgovarja, kakor se je italijanska takrat, ko je pesnik d'Annunzio s fašisti in vojaštvom zavzel Reko in pravi, da so šli stari generali kar »na svojo roko« nad Mosul in zato vlada ne prevzame nobene odgovornosti.

Splošna šolska obveznost v Rusiji. Ruski sovjeti so se prepričali, da le izobražen narod kaj pomeni v svetu. Zato so vpeljali splošno šolsko obveznost. Tozadnji zakon vsebuje stroge kazni za starše, ki bi se branili otroke pošiljati v šolo.

Jamci Vam
JAKOST
in
PRISTNOST
Kotlinska cikorija!

GOSPODAR

Nekaj o orehih.

Oreh je jako dobra tržna roba, ki se navadno prav lahko in razmeroma dobro proda. Pa bi se še laže in mnogo bolje, ko bi ga ljudje za kupčijo pripravili. Žal, da se nihče ne briga za to — še manj nego za drugo sadje. Ko začno pogosteje padati z drevja, jih navadno prav grdo polomastijo in oklatijo, malo izvečjega izluščijo in prav površno na kak neprimeren način posušijo — pa je vsa priprava gotova. Tako umazano, na črno posušeno mešanico debelih in drobnih, dobrih in slabih orehov potem prodado. Seveda, proda se tudi taka roba, ker orehov ni nikdar preveč in tudi ne obrode vsako leto. Ljudje jih hočejo imeti in ako ne dobe boljših, kupijo pač slabejše. Eno tretjino vsaj bi pa lahko dobili naši producenti v e č zanje, ko bi jih pripravili za trg kakor se spodobi.

Lepo tržno blago dobimo, ako orehe takoj, ko jih spravimo z drevja, temeljito o p e r e m o, potem pravilno p o s u š i m o in nazadnje r a z b e r e m o.

Peremo orehe zato, da imajo lepo belo lupino. To je sicer zunanost, pa z njo vendar toliko pridobimo, da se delo izplača. Priporočajo sledeče postopanje: Sveže orehe denemo z luščino vred, v kolikor se jih še drži, dva dni namakati v vodo. Potem jih olupimo in v kaki primerni posodi peremo na ta način, da jih v vodi, ki ji dodamo nekoliko sode, temeljito premešamo z brezovo metlo. Nazadnje jih spiramo s čisto vodo toliko časa, da odteka neskajena voda. Nato jih prav natanko razgrnemo na suhem zračnem prostoru, da se nekoliko obsuše. Na ta način oprani orehi so potem, ko se posuše, tako beli, da se ločijo od neopranih kakor noč in dan.

Sedaj pride pa sušenje. Orehi za trg morajo biti na belo posušeni, ker le taki imajo pravo veljavo. Jedro pa ostane belo, ako jih sušimo počasi, pri nizki toplini, kakršna je n. pr. na krušni peč. Iz izkušnje lahko trdimo, da se orehi nikjer tako lepo ne posuše kakor na temenu kmetске peč, ki je vsak dan kurjena. Tu je v naš namen najpripravnejša toplina. Dobro se dado orehi posušiti sicer tudi v sušilnici, toda se ne sme tako kuriti kakor za drugo sadje. Pred vsem je treba paziti, da je v sušilnici primeroma nizka, enakomerna toplina okrog 40° C. V krušni peč ali v sušilnici med drugim sadjem se orehi pokvarijo, ker se posušijo preneglo in jedra porjavijo ali počrne. Orehe za seme sušimo samo na zraku in na solncu. Kdor jih pa namerava sam sejati, naj jih kar sveže vloži v vlažno zemljo v zaboju, ki ga čez zimo zakoplje v zemljo na vrtu. Na pomlad, ko izkale, jih pa sadi na stalno mesto.

Ko se orehi suše, jih moramo večkrat premešati; to jako pospešuje enakomerno sušenje. Preden jih vzamemo iz sušila, se moramo prepričati, če so dovolj suhi. Premalo suhi splesnijo in se kmalu popolnoma pokvarijo.

Nazadnje je treba orehe tudi razbrati. To je najlažje delo. Izberimo drobiž in kakorkoli pokvarjene, natrte, piškave, popačene plodove. Izbišek se porabi doma, lepo zbrano enakomerno blago se pa drago proda kot namizni orehi. Tudi ni prav, da bi mešali dobre sorte s tankimi lupinami s koščaki, ki so polovico manj vredni.

Shraniti moramo orehe na suhem prostoru, najbolje kje pod streho v redkih vrečah varno pred mišimi.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Vrednost denarja 22. t. m. V Curihu je notiral dinar 9.20 centimov. Tuje valute so se na domačih borzah trgovale po sledečih tečajih: funt šterling Din 273, dolar Din 56.2, nemška marka Din 13.36, švicarski frank Din 10.87, šiling Din 7.93, francoski frank Din 2.66, lira Din 2.31, češka krona Din 1.67, bolgarski lev Din 0.39, rumunski lej Din 0.28, 10.000 mažarskih kron Din 7.92.

g Ustalenie dinarja. Po belgrajskih listih namerava finančno ministrstvo za cel čas jesenske izvozne sezone držati dinar na sedanji višini. Manjše izpremembe niso izključene. To se da sklepati iz držanja Narodne banke in finančnega ministrstva na borzah v Zagrebu in Belgradu.

CENE.

g Ljubljanska blagovna borza. Pšenica bačka na bački postaji Din 255, pšenica domača v Ljubljani Din 260, oves slavonski postavljen v Postojno Din 175, kuruza slavonska v Ljubljani Din 215, fižol mandalon postavljen v Postojno Din 340, lane-no seme v Ljubljani Din 550, krompir rožnati na štajerski postaji Din 60, med v pločevinastih posodah po 25 in 50 kg na nakladalni postaji Din 250.

g Tržišče z lesom. Večina blaga se je kupila po cenah, določenih za blago postavljeno na mejo: testoni monte Din 550, bastings Din 590, madrieri Din 580, kurzoni Din 750, deske pod mero Din 540, bukova drva Din 23.50, bukovo oglje Din 87.50; blago na nakladalni postaji se je plačevalo: smrekovi in jelovi hlodi Din 225, bukova drva Din 17.50, bukovo oglje Din 80. — Trgovina z lesom je v zadnjem času malo oživela. Posebno povpraševanje po stavbnem lesu prihaja iz Italije. Pričakovati je, da bo pri količjak stalni valutni ostala kupčija nekoliko časa precej živahna. Amerikanci so se začeli zanimati za naš les, pa tudi na Grško in v Turčijo ga gre v zadnjem času precej.

g Žitno tržišče. Na našem žitnem tržišču se pokazuje delno naraščanje cen, ki pa nima globljega vzroka. Posledica je to zmanjšane dovoza spriče deževnega vremena in večjega povpraševanja s strani domačega konzuma, pa tudi inozemstva. Najbolj se je povpraševalo po pšenici, ki notira v Sremu okrog 260 Din in v Vojvo-

POLITIČNI ZAPISKI

p V Selcih in Železnikih je zadnje nedeljo imel lepe politične shode posl. Brodar. Udeležba je bila povsod dobra. Zborovalci so povsod odobrili politiko SLS, soglasno izrekli svoje zadovoljstvo in zaupanje Jugoslovanskemu klubu in SLS. Sklenjene resolucije odločno zahtevajo, da SLS vztraja v svoji načelni borbi za avtonomijo Slovenije in pravice katoličanov. Istotake sklepe so napravili tudi zborovalci na shodih na Trati in v Poljanah nad Skofjo Loko.

p Politično zborovanje volilcev SLS je bilo dne 13. t. m. v Črnomlju. Zborovalci so odobrivali jedrnata izvajanja posl. Brodarja, izrekli popolno zaupanje SLS in Jugoslovanskega kluba in ogorčeno obsojali izdajalsko politiko Radičev in njegovih privrsvkov v Sloveniji, vsled česar moramo poleg Hrvatov sedaj trpeti še Slovenci. Kreпки medklici so padali na Radiča.

p Dr. Spahova muslimanska stranka v Bosni. Dne 13. septembra je zboroval v Sarajevu glavni odbor JMO. Načelnik Dr. Spaho je imel programatičen govor v katerem je povdaril potrebo po reviziji ustave in autonomistični ureditvi države. Tozadevno je stranka napravila tale sklep: Glavni odbor obžaluje, da s sporazumom med NRS in HSS ni ustvarjen tisti pravi narodni sporazum, za katerega se je JMO skupno z dosedanjimi in bivšimi zavezniškimi strankami borila. Obžaluje, da vlada ne izpolnjuje, kar je v deklaraciji slovesno obljubila. Glavni odbor nalaga poslanskemu klubu, da nadaljuje započeto borbo za popolno enakost in pravičnost, za spoštovanje samouprave, za zakonitost in red v državni upravi, proti nasilju, korupciji in strankarstvu. Glavni odbor ugotavlja, da se je z izvajanjem agrarne reforme pogazilo načelo enakosti državljanov, da se z vzdrževanjem komisarjev v občinah v Bosni in Hercegovini gazi načelo samouprave priznanih ver, da se s sedanjo gospodarsko politiko zapostavljajo železniški interesi v Bosni in Hercegovini, da je državna uprava v rokah strankarskega in nekvalificiranega uradništva. Vse to zelo ovira ureditev notranjih razmer.

dini celo 270 Din. Tudi promet bele moke je živahen, medtem ko se po črni moki malo povprašuje. Moka »0« notira 450—460 Din na nakladalni postaji.

g Tržišče jajc. Cene za jajca se splošno v celi državi utrjujejo, ker postaja produkcija vedno manjša. V Sloveniji se poprečno prodaja na drobno komad po 1.75 Din, le drobnejše blago se dobi tudi še po 1.50 Din. Izvoz jajc je običajen. V Švico in Nemčijo izvažamo jajca za ceno 210—212 švicarskih frankov za zaboj. Na Dunaju notira prvovrstno jugoslovansko blago 20 do 21 grošev komad, dočim so jajca iz drugih krajev cenejša. V Londonu stane jugoslovansko blago 16 šilingov za 120 kosov. Nakupne cene v naši državi se gibljejo med 1—1.25 Din kos.

g Tržišče z vinom. Iz večine vinorodnih krajev naše države poročajo, da bo letošnji pridelek vina v državi jako majhen in tudi kakovost ne bo dobra, kakor dosedaj kaže. Vsled teh poročil so tudi cene vina stalno čvrste in deloma tudi še rastejo, posebno za kakovostno dobro blago. Tako se plačuje v Hrvatski za liter Din 6 do 10, v Dalmaciji za bela vina med Din 5 do 7, v okolici Vršca za devet odstotna bela vina med Din 5—5.25, za 10 odstotna po Din 5.50 za liter.

g Cene fižola. Kolikor je mogoče soditi po splošnih poročilih padajo cene letošnjega fižola. V začetku se je plačeval ribničan po Din 3.80, sedaj se ga dobi že po Din 2.75 do 3. Za mandalon je cena sedaj po Din 2.50 pri producentu, vendar po njem ni dosti povpraševanja, tako da ga je težko oddati po Din 3.30—3.40 postavljen franko v Postojno brutto za netto. Najboljše cene se dajo doseči še za koks, to pa zato, ker ga je še malo na trgu, ker še ni zrel. Cena mu je približno Din 3.25. Kako se bodo razvijale cene v bodočnosti, je danes težko preiskovati. Nekateri mislijo, da bodo cene vsled dobre letine še nadalje padale; drugi so pa mnenja, da se bodo sedanje cene še držale. Izvoz fižola na Francosko se je v zadnjem času popolnoma ustavil, ker je francoski trg z njim dobro založen.

ZIVINA.

g Ljubljanski živinski sejem 16. t. m. Na ta sejem je bilo prignanih 145 konj, 29 žrebet, 38 volov, 43 krav, 12 telet in 90 prašičkov za rejo. Cene so bile: konji 5 do 15.000 Din par, žrebeta od 1200—1800 Din komad, voli I. vrste Din 8.75, II. vrste Din 8, III. vrste Din 7 za kg žive teže. Krave debele Din 6—7.50, krave klobasarice Din 4.50—6; prašički za rejo po Din 100—200 komad. Prodanih je bilo 86 konj, 19 žrebet, 37 volov, 34 volov, 8 telet in 52 prašičkov.

RAZNO.

g Vodstvo gospodinjkega tečaja v Šmihelu pri Novem mestu nam sporoča, da ne more sprejeti nobene gojenke več, ker so vsa razpoložljiva mesta zasedena. Gospodinjki tečaj se prične 1. oktobra in končuje 31. marca t. l. Na zavodu podučujejo šolske sestre in dva strokovna učitelja Grmske kmetijske šole.

g Izgledl vinske letine. Vestl o letošnji letini vina po raznih krajih naše države se različno glase. Na Hrvatskem si obetajo dobro letino, ker kaže grozdje večinoma zelo dobro. V Banatu pričakujejo mnogo obilnejši pridelek od lanskega, vsled tega cene padajo, ker je še dovolj starega vina na razpolago. V Hercegovini bo slaba letina, ker je solnce ožgalo vinograde in peronospora osmodila trte. V južni Dalmaciji kaže trta splošno dobro in se pričakuje ena izmed boljših letin. V srednji in severni Dalmaciji so vinogradi zelo trpeli po suši in peronospori, zaradi česar bo letina slabjša. V Sloveniji splošno tožijo čez slabe izgledne o trgatvi, ker je neprestano deževno vreme. Pojavlja se že gniloba na grozdu. Na vsak način letina ne bo dobra ne po množini ne po kakovosti.

GOSPODINJA

Kako ravnamo pri opeklinah.

Dr. Homan piše o opeklinah sledeče: Opekline delimo v tri vrste. Najlažje so tiste, pri katerih koža le za nekaj časa zardi in peče; hujše so one, kadar se pokažejo na zardeli koži rumenkasti, različno veliki mehurji; najhujši pa, kadar se udje prizadete ga spečejo ali posušijo ter se koža ali mišice ali kosti izpremenijo v rjavo skorjo ali oglje.

Primeri se, če se otroci igrajo z žveplenkami, ali če jih brezskrbne matere puščajo preblizu ognja, da se jim vname obleka in se opeko. V strahu letajo semtertja, ne vedoč, da obleka v sapi še raje gori. Ako se ti vname obleka, vrzi se na tla, povaljaj se po njih, stiskaj obleko k sebi z rokami in otepavaj po njej, ali pa se pokrij s kako plahto ali odejo, da ogenj za dušiš. Ravno tako stori svojemu bližnjemu, če opažiš, da se mu je vnela obleka. Poderi ga na lahko na tla, pokrij ga s plahto ali s svojo suknjo in otepavaj po njej. Ko si ogenj zadušil in vidiš, da se je rešenec le opeknel, ne trgaj obleke z njega, temveč sleci ga le počasi; tam pa, kjer se je obleka prijela kože, namoči jo z oljem, predno jo odstraniš. Lahke rane se brez nasledkov zacelijo, obširne opekline pa večkrat povzročijo smrt. Izkušnja nas uči, da vsakdo umrje, kdor si je dve tretjini kožne površine opeknel. Otroci so pa še posebno občutljivi. Profesor Kaposi pripoveduje o nekem otroku, ki si je obe roki samo do zapestja poparil z vročo kavo, da je na tem umrl.

Vzrok smrti je razdraženje in otrplost živčevja. Človek, ki se je na več krajih po životu hudo opeknel, počuti se nekaj ur, izvzemši krajne bolečine, primerno dobro. Hkrati pa se mu zapre voda, oči zapira, kakor da bi bil truden in zaspan ter globoko vzdihava. Čez par ur po tem oslabi, obledi in jame bljuvati. To so zelo slaba znamenja. Otroci izgubijo pri tem zavest in bledejo, odrasli se pa valjajo po postelji, včasih zakriče in če jih vprašaš, zakaj, ne vedo odgovora. Zavesti pa ne izgube. V tem pa žila, ki vedno hitreje bije, oslabi, srce otrpne in bolnik je mrtev.

Domača zdravila za prvi dve vrsti opeklin so: olje, laneno olje z apneno vodo zmešano, neslana mast in vaselin, ki ga dobiš v vsaki lekarni za nekaj dinarjev. V navadi in kakor sem se že sam večkrat pričal, prav dobro zdravilo je olje, v katerem je namočeno krčno zelje ali sv. Janeza roža. Morda ima ta rastlina v sebi kaj opojnih snovi, ki čut jemljo, da hitro pojenjajo bolečine.

Naberl si po letu rož sv. Janeza, denl pa samo nasumkan cvet v steklenico, zalij ga z dobrim oljem toliko, da segajo rože do polovice olja; to dobro zamašl in postavl deset dni na sonce.

S tem oljem namoči platnene rute in obveži z njimi opeklino. Če so se napravili mehurji, prederi jih s čisto, nezarjavelo iglo.

Zidarju pade večkrat kaplja še živega apna v oči. Bolečina kmalu poneha, če mu izpereš oko z vodo, namešano z jesihom. Če pri gašenju apna pade delavec v jamo, izvleci ga hitro, polij ga z vodo, ki je z jesihom okisana in rešil si mu morda življenje.

KUHINJA.

Paradižnikova mezga. Dobro dozorela sadove oberi, odstrani, kar je gnilega, denl v lonec, pokrij in postavi na kraj štedilnika, da se sadovi zmečajo. Potem jih stresi na rešeto, da se voda popolnoma odcedi. Odcejene pretlačl skozi sito. Na 1 kg soka pridenl pol kg sladkorja in kuhaj pol ure. Shlajeno denl v kozarce, zaveži s pergaminitnim papirjem in shrani na suhem prostoru. Za sladke omake je tako pripravljena mezga zelo dobra.

ZA ZDRAVJE.

Lišaje in grinte odpravl mazilo iz česna in medu ali iz galuna in medu. Česen all galun se stolče in primeša medu (vsakega pol). Namaži na platno in naveži. Izpirati je treba grinte z izkuho ovsene slame.

Karmelitarke kaplje. Na pest limonovih lupin vzemi 5 pesti melise (pest 16 g), pest korijandra, malo oreška (muškati) par žbic in malo sladke skorje in pest janeža. Na to nalij toliko dobrega žganja da stoji za dva prsta nad zelmi. Drži 4 dni na solncu in odlij. Jemlji po kapljah za potrebo. Bolečo glavo namaži. Za nahod razmaži par kapelj v rokah in vdihuj. Prav za prav bi bilo treba za naliv vode, ki je žgana iz melis in ki se dobl v lekarni, pa že gre tudl z dobrim žganjem.

ZA ŽIVINO.

Lesno oglje je najboljša pomoč, če napenja živino. Stolci pest oglja, raztepl v vodi in vlij živini v gobec. Ponovi čez četr ure. Vetrovi in pare se spojijo mehantično z ogljem in živini odleže.

Kompavina korenina (bodeča neža) je znana pomoč za prašiče, ki niso ješčl. Pri vsakem krmljenju nareži malo sveže korenine all poštopaj s prahom posušene in stolčene korenine. Konji se lepo redijo, če dobiijo dlje časa vsak dan malo kompave. Večina tistih redilnih praškov za konje, ki jih ponujajo za drag denar, sestoji iz stolčene kompavine korenine.

Rmeno korenje je izborna poklada za opešane konje. Arabel in tudi drugi živinorejci dajejo radi vsako leto po nekaj dni konjem korenja.

I^a. Amerika

se imenuje fina rujava kofenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 14

IZOBRAZBI

Prosvetna zveza.

(Ljubljana-Maribor.)

Minuli so dnevi oddiha, prišel je čas društvenega dela. Prosvetna skupščina, ki je zborovala v Ljubljani 17. avgusta 1925 je začrtala društvenemu dnevju v bodočem letu točni program. Vse delo bodi posvečeno kmetjsko-stanovski in delavsko-stanovski izobrazbi. V ta namen prejmejo vsa včlanjena društva točne načrte, kakor tudi izdelana predavanja. Društvo, katero bo izpeljalo celotni program, dobi koncem leta delu primerno nagrado. Tudi za mesta se je pripravil načrt Prosvetnih večerov. Na teh večerih se bo obravnavala predvsem slovenska zgodovina s pomočjo skioptičnih slik. Vsi društveni odbori naj pri- mejo takoj za delo!

Koroški dan naj se imenuje nedelja 11. oktobra t. l. Letos so se zedinile vse prosvetne organizacije, da pod velikopotezno akcijo Jugoslovanske Matice izvedejo resno in dostojno manifestacijo za slovenski Korotan. Mi ne vemo, kaj je rodna gruda, ker prebivamo v mirnih šotorih. Naši bratje onstran Karavank bi nam lahko povedali kako dragocena je svobodna domovina. Kako so se nekdanj bojevali naši predniki za to svobodo! Koliko junakov sniva smrtno spanje v slovenski zemlji prepojeni s krvjo slovenskih fantov in mož! Še stoje neminljivi spomeniki, kateri še danes pričajo o domovinski ljubezni naših očetov! Tabori in Straže iz turških časov pričajo, kako so ljubili nekoč Slovenci svojo zemljo. Ali naj sedanji rod dopusti, da oskrunjajo naši narodni sovražniki ono grudo, ki jo je že stoletja obdeloval slovenski kmet? Ali naj prav sodobni rod molče prenese oni strahotni udarec, ki se že bliža, da pride zemlja, katera je bila nekoč zibelka slovenstva, Gosposvetsko polje, z vsemi zgodovinskimi spomeniki pod Nemčijo? Zato se zbudite Slovenci ob bregovih Save in se spomnite bratov ob bregovih Drave — Koroških Slovencev!

Kot uvod k veličastni manifestaciji priredita Prosvetni zvezi 9. oktobra t. l. svoj prvi »Prosvetni večer«, ki bo posvečen Koroški. Kjerkoli so podružnice Jugo-

slovanske Matice, naj Prosvetna društva sodelujejo pri njenih proslavah. Kjer pa tega ni mogoče, morda vsled krajevnih razmer, naj proslave ta velepomembni praznik prosvetna, izobraževalna in delavska društva z vsemi svojimi odseki samostojno. Tvarino za predavanja in deklamacije prejmejo društva pravočasno. Pevske točke in dramatične prizore pa se naj začno takoj učiti. Kjer žele skloptičnih slik, naj se obrnejo na Prosvetno zvezo, ki ima na razpolago tudi zgodovinsko igro: »Vmeščenje Valuka za Korotanskega kneza in vojvodo pri Gospe sveti na Koroškem«. Slovenci in Slovenke pokažite, kako ljuba in mila vam je koroška zemlja, kjer je tekla zibel slovenske zgodovine in omikel

Književnost.

»Katoliški misijoni«. Prva številka prihodnjega (III.) letnika izide prihodnji teden. Nabiralec naročnikov vljudno opozarjamo, da stane list prihodnje leto 12 Din (izven Jugosl. 16 Din).

»Misijonski koledar 1926«. Na številna vprašanja, kdaj izide koledar, s tem odgovarjamo, da ga bomo razpošiljali prihodnji teden. Koledar je dobil letos krasno opremo ter 16 strani samih misijonskih slik in to nas je malo zamudilo. Stal bo 8 Din (izven Jugoslavije 10 Din). — Uprava Misijonskega koledarja, Ljubljana, Tabor 12.

»Otok srečnih« — (življenje kartuzijancev). Naroča se v kartuzijanskem samostanu Pleterje, p. št. Jernej na Dolenjskem. Prezanimiva knjižica nam riše v jedrnatem slogu na skromnih 20 straneh najprej samostanske prostore naših kartuzijancev v Pleterjah, opisuje nato skupno redovno življenje in življenje posamnih menihov, patrov in bratov, v njih celicah. Marsikomu, ki bo to knjižico čital, se bo odprl nov svet, ki ga doslej ni poznal. Spoznal bo hkrati veliko pomenljivost najstrožjega bogomiselnega reda za ves svet, tudi one, ki apostolsko delujejo. Ko končno čitaš, kako so kartuzijanci zdravi in srčno veseli, ti izginejo vsi predsodki zoper ta red. Brez dvoma bo vsak, ki bo lično knjižico prečital, še višje čislal ta odlični red svete Cerkve.

KDOR NAROČA ALI KUPUJE SVOBODOMISELNO ČASOPISJE — ZLASTI »DOMOVINO«, »JUTRO«, »SLOV. NAROD« IN »KMETIJSKI LIST« — PODPIRA BREZVERSTVO TER GREŠI PROTI LASTNI DRUŽINI IN LASTNEMU NARODU.

Izid efektne loterije v St. Vidu pri Stični.

Prvi dobitek zadene št. 14.875. Drugi dobitek v vrednosti 2500 Din je zadel srečka št. 5.550, tretji dobitek: zlato uro dobil lastnik srečka št. 18.176. Po 500 Din sta zadeli: 11.023, 13.448. Po 250 Din: 392, 2.183, 3.614, 11.872. Po 100 Din: 121, 403, 2.152, 2.805, 4.473, 5.379, 10.835, 13.726, 14.413, 16.734. Po 50 Din: 251, 761, 2.331, 3.179, 3.692, 4.201, 4.304, 5.227, 8.030, 8.666, 9.467, 10.748, 12.531, 14.303, 16.972, 17.144, 17.208, 17.329, 19.133, 19.381. Po 25 Din: 49, 824, 521, 770, 968, 1.017, 1.152, 1.524, 1.652, 1.844, 2.679, 2.858, 3.088, 4.358, 5.173, 5.409, 5.983, 5.989, 6.110, 6.404, 7.020, 7.303, 7.991, 8.486, 8.858, 9.224, 9.300, 9.479, 9.815, 10.154, 10.917, 11.297, 11.333, 11.602, 11.794, 12.143, 12.900, 13.234, 13.283, 14.099, 14.387, 15.594, 15.965, 16.212, 16.391, 16.414, 16.941, 17.394, 18.651, 19.474. Po 15 Din: 214, 562, 1.122, 1.735, 1.938, 2.938, 3.019, 3.032, 3.045, 3.261, 3.392, 3.637, 3.697, 4.613, 4.633, 4.747, 5.784, 6.933, 6.994, 7.327, 7.482, 7.763, 7.833, 8.393, 8.840, 8.973, 9.403, 9.507, 9.655, 9.905, 9.956, 10.053, 10.099, 10.308, 10.619, 10.752, 10.801, 11.048, 11.245, 11.426, 11.449, 11.494, 11.806, 12.350, 12.929, 13.060, 13.472, 13.743, 14.041, 14.763, 15.214, 15.548, 15.995, 16.020, 16.200, 16.516, 16.971, 17.066, 17.513, 17.571, 17.804, 17.808, 17.865, 18.715, 18.759, 19.033, 19.188, 19.263, 19.358, 19.375, 19.685, 19.808, 19.827, 19.933, 19.964. — Po 10 Din: 74, 89, 112, 200, 319, 386, 410, 485, 766, 809, 998, 1.026, 1.482, 1.927, 1.999, 2.064, 2.156, 2.199, 2.207, 2.270, 2.442, 2.504, 2.561, 2.581, 3.080, 3.085, 3.277, 3.335, 3.503, 3.586, 3.673, 3.870, 3.873, 3.913, 3.933, 3.991, 3.998, 4.137, 4.268, 4.454, 4.522, 4.524, 4.738, 5.090, 5.341, 5.406, 5.556, 5.618, 5.628, 5.819, 5.835, 5.910, 5.969, 6.057, 6.081, 6.087, 6.169, 6.271, 6.352, 6.421, 6.866, 6.893, 6.927, 7.060, 7.067, 7.076, 7.150, 7.263, 7.375, 7.376, 7.573, 7.584, 7.698, 7.793, 7.794, 7.957, 7.992, 8.260, 8.290, 8.310, 8.329, 9.034, 9.068, 9.184, 9.196, 9.473, 9.621, 9.722, 9.756, 9.757, 9.847, 9.885, 10.332, 10.497, 10.842, 10.908, 11.304, 11.342, 11.423, 11.675, 11.824, 11.875, 11.937, 12.086, 12.072, 12.381, 12.527, 12.602, 12.625, 12.870, 12.686, 12.690, 12.840, 12.898, 12.967, 13.043, 13.048, 13.241, 13.350, 13.451, 13.457, 13.690, 13.826, 14.075, 14.108, 14.134, 14.183, 14.306, 14.492, 14.696, 14.964, 14.988, 15.100, 15.102, 15.556, 15.691, 15.693, 15.940, 15.942, 16.322, 16.424, 16.608, 16.957, 17.094, 17.167, 17.225, 17.306, 17.456, 17.608, 17.933, 18.360, 18.625, 18.667, 18.712, 18.924, 18.927, 19.493, 19.697, 19.741, 19.977.

Zadeti dobitki se dvigajo tekom enega meseca po razglasitvi na licu zrebanja. Kdor želi, da se mu dobitke dopošlje, naj pošlje denar za pošiljatev naprej. Interesenti za Gorenjsko naj se zgledajo z zadetimi številkami pri Petru Malc, Kranj, Ljudski dom.

Ta sestavek je vsled teh. zaprek tiska izostal v zadnji »Demoljubovic« številki.

Kupujte vse Vaše zimske potrebščine za ženske in moške obleke pri stari, domači trgovini

pri „**ČEŠNIKU**“ Ljubljana, Lingarjeva ulica

kjer boste dobro in pošteno postreženi.

Velika zaloga sukna, štola, kamgarna, dvojnega sukna za suknjiče. Velika izbira sukna, velurja, pliša, aštrahana, žameta za manteljno, posteljne garniture, odeje lastnega izdelka, konjske kočice, plahte, porhatate rjuhe, Oprava (ballšč) za neveste in ženine. **Perje in puh** (samo čisti izdelek). Najnovejše ogrinjalke, kocke: svilnate, volnene, žametaste, ženilaste rute in šerpe.

LISTEK

Na Ključevem.

Češki spisal Jan Neruda. — Prevedel Anton Puc.

I.

Ali je dan, ali noč? Kdo bi to vedel v Ivanovem grobu! Kjer ni življenja, ne gre za menjavo časa, kajti čas merimo samo po življenskih premenah.

Ključevske kasemate* so trdne in globoke. Tri male odprtine v zidu Ivanove sobe, z več mrežami, bi se sicer mogle imenovati okna; ali niti teh bližnjih silnih mrež se ne more videti skozi nje, kajti oslepane so s plastjo apna, da so ravno tako prazne ko drugi zidovi. Kaj potrebuje dnevne svetlobe ta, čigar življenje je nevarnost carjem na prestolu, solncem vsega naroda!

Visoka leščerba iz gline, napolnjena z raztopljenim lojem, iz katerega gledata dva močno goreča stenja, razsvetljuje obokani, prazni prostor; njuna luč oznanja, da je dan — upihnejo jo, ko bo noč, to je takrat, ko se Ivanu zahoče spanja. Tukaj se ravnata dan in noč po Ivanovem spanju, Ivan zapoveduje dnevu in noči, to moč si je kupil samo s prestoim in osebnostjo svobodo.

Daleč vendar luč ne sega, ne razsvetljuje vsega prostora in temna mesta se zdijo praznejša kot so v resnici. Tukaj, ne daleč od preproste lesene mize, stoji lesena postelja, pokrita z navadnimi kožami in platnom; tam je nekaj stolov.

Na dveh stolih sedita ob mizi vojaka, častnika. Igrata se s kockami in počasi, kajti igra jima mora še dolgo služiti za skrajševanje časa; leno prestavljata kamenčke in še bolj leno si kličeta. Oba sta visoke in močne postave. Prvi, širokopleči, ima znake kapitanske časti. Velika njegova glava je pokrita s trdimi, gostimi in črnimi lasmi in se opira na levico, kosmato malone do nohtov; njegova desnica sedaj ne meče kockek, igraje stfska držaj meča, oprtega navpično na tla. Njegov obraz je topega, pijanega izraza, oči so napol zaprte in kadar se odpro, nimajo kljub svoji temni barvi niti izraza ne določnosti. Vedno odprta usta dajejo zarastlemu obrazu še grši značaj. Zunanost drugega častnika, poročnika, je neprimerno prijetnejša. Obraz se sicer ne odlikuje z ničemer posebnim, poteze so čisto vsakdanje, vendar pozna se, da je v temu telesu nežnejša duša. Igra ga nekoliko bolj zanima kot sodruga, vsaj oči pri premenah kock niso tako zelo malomarne. Njegov kroj je nekoliko pruski, tak kakršen se je ohranil pri nekaterih vojaških oddelkih Petra Nerečnega.

To sta kapitan Vlašev in poročnik Čekin, stalna stražnika Ivanova. Niti malo se ne zmenita za tretjo osebo, ki hodi po sobi z dolgimi koraki; včasih se ustavi, včasih

zopet tem hitreje stopi, da bi se naglo obrnila, ker zabranjuje zid nadaljni korak. Ko se ustavi in obrne svoje obličje k luči in igrajočima se častnikoma, vidite mladega moža, zanimivega, nežnega obličja, ki je osenčeno z bujnimi, mehкими lasmi. Tedaj se njegova visoka, vitka postava lahno nagne, usta se odprejo kakor za vprašanje ali začetek pogovora. Vedno pa se zopet zaporo brez glasu in izprehod po sobi se nadaljuje. — Car Ivan se izprehaja po svojem carstvu.

Zopet se je Ivan ustavil in pristopil k luči. Njegova bogata obleka se leskeče zlata in srebra. Vprašajoče pogleda na igrača, ki niti ne privzdigneta glave in dalje leno mečeta kocke.

Ivanov pogled se je ustavil na obrazu častnika.

»Vasilij Platonič,« in položi mu roko nestrpljivo na ramo, »povej mi, kaj se zgodi s carjem.«

Nagovorjeni je dvignil glavo, sklonil jo zopet in začel metati nekaj kamenčkov svojega tekmeča.

»Slišiš, Vasilij! Govori vendar in sramuj se, biti otrok. Kaj se zgodi s carjem? Ali ga pusti ljudstvo mirno docarovati? Glej ju, glinasti posodi! Podgana pod mojo posteljo je zgornjejša in mi vsaj kako odvrne, če ji ponoči kaj zašepetam. Ali ne bosta govorila?«

Glas njegov je bil mehek, skoro otroško sladek in srebrn.

Nihče ni odgovoril.

»Če ne znata govoriti, dobro, molčita, ne prosim vaju,« in Ivan se je kljubovalno obrnil od mize.

Vlašev se je čudno namrdnil proti mlajšemu tovarišu, obličje tega pa je ostalo popolnoma neizpremenjeno, kakor kamenito.

Ivan je zopet nekaj časa korakal po sobi, potem pa se je zganil in rekel z glasom omehkuženega otroka: »Hočem se preobleči! Daj mi moje novo rdečo obleko, Gregor Onufrič!«

Vlašev se leno vzdiguje iznad mize in se bliža široki, v steno postavljeni skrinji. Že hoče položiti roko na težko kljuko, v tem povese glavo in poslušati proti vratom. Začulo se je zunaj zamolklo trkapje, takoj nato glas korakov in orožja. Pri Ivanovih vratih so se koraki ustavili. Veliki leseni zapahi so padli in vrata so se odprla.

Slaba, otemnela dnevna svetloba se je modrikasto mešala z lučjo leščerbe v sobi. Zunaj je stala četica oboroženec, mož Smolenskega pešpolka, ki je tvoril posadko na Ključevem. Iz trope je stopil majhen, suh človek, malo nagrbljen, in je takorekoč izginjal v svoji ohlapni obleki. Bil je Bevedinkov, poveljnik trdnjave. Stopil je v sobo sam in se priklonil nepremičnemu Ivanu samo lahko in malomarno.

»Njeno cesarsko veličanstvo Katarina je odredila službo božjo v zahvalo, da je bilo tvoje življenje rešeno. Častniki so že zbrani v tvoji kapeli.« Zopet se je malo-

NAZNANILA.

n Rajbenburg. Tukajšnji Orlovski odsek obhaja v nedeljo dne 27. septembra t. l. petnajstletnico svojega obstoja. Predpoldnem bo sv. maša za vse rajne člane odseka. Popoldne po večernih bodo pa telovadna akademija z raznovrstnimi in zanimivimi telovadnimi točkami članov in naraščaja z deklamacijami in govorom. Nastopi tudi moški pevski zbor. — Vsak prijatelj našega Orla bo gotovo posetil to našo slavnostno akademijo. Bog živil!

n Prosvetni tečaj za može in fante se bo vršil dne 11. oktobra 1925 v »Kamniškem domu« v Kamniku. Že danes vabimo na ta važen tečaj vse zavedne fante in može iz okolične in mesta, da se udeležijo predavanj. — Prosvetno društvo Kamnik.

n Orlovske kroje proda pilštajnski odsek. Cena okrog 750 Din. Vsa pojasnila daje: Julij Schmidt, p. Pilštajn, Štajersko.

n Dramatični odsek v Št. Vidu nad Ljubljano. Igra »Narodni poslanec« se bo v nedeljo 27. septembra ponavljala. Začetek točno ob 7 zvečer v Ljudskem domu. Predprodaja vstopnic je od srede naprej pri »Kavtmanu« — Ivanki Zakotnik v Št. Vidu. Ker je oder popolnoma na novo opremljen, zato vabimo tudi okoliške goste, da si ga ogledajo. Se bodo pri igri prav od srea nasmejali.

marno priklonil in je odšel. Zapahi so spet zaropotali in oddaljujoči se koraki so znani, da je konec obiska. Zunaj je hodila kakor prej samo straža.

Ivan je stal doslej nepremično. Njegova desnica, osenčujoča oči, je krčevito pritiskala čelo.

Močen zbor moških je naglo pretresel zrak, zvoki so prihajali skozi slabejšo steno. Ivan je padel na kolena in za njim njegova stražnika. Zvoki prelepe pesmi so se vedno močnejše oglašali.

V sobi je gospodoval dolgo časa molk, kar je pridušeno ihtenje naznanilo, da ima Ivan zopet enega svojih najtežjih hipov. Čelo njegovo se je zopet in zopet sklanjalo k tlom, dotikalo se jih je s tako gorečnostjo, kakor bi klečal molilec v kapeli sami. Naglo je vzdignil glavo kvišku in iz njegovih ust je vedno glasneje prihajala molitev jetnika. Glas njegov se je tresel neizrazno ganljivo.

Ne znam takih molitev, o Stvarnik, kakor drugi! Prosim te, daj mi svoje sonce, daj mi svoje zvezde in svoj vihar, daj mi svoj širni svet in naučiti se hočem moliti. Če pa nočeš, da bi me gredo tvoje sonce, da bi se poigraval z zvezdami in poletel z viharjem tvojim, zakaj si me za vedno vzel s poti, po kateri bi prišel v smrt in pokoj? Dal si mi starše in zibko in si me vzel iz nje in odtujil staršem; dal si mi prijatelje in z njimi svobodo, dopustil pa si, da so nas zasledovali ki divje zveri, da sem izgubil prijatelje in svobodo. Dopustil si me topiti v jezeru in vleči me s splašenimi konji, a vendar mi nisi dovolil, da bi šel k počitku. Ah, daj mi smrt ali pa sonce, solnce!«

Ivan je umolknil. Tudi petje je utihnilo.

Ivan si je otrl solze, stresel glavo in vstal. Pogled njegov je običaj na polno razsvetljenem obrazu poročnika Čekina, po čigar licu je spolzela debela solza. Pristopil je k njemu, prijel ga za roko in vprašal z otroško mehkim glasom: »Zakaj jokaš, dragi moj — povej mi — zakaj?«

(Dalje.)

* Kasemata je obokan prostor na trdnjavi.

Razno.

Sladkor v Italiji. Letos je šla poraba sladkorja v Italiji za 6 odstot. nazaj. Doslej je porabila vsaka oseba osem kilogramov sladkorja na leto.

Ogromen časopis. Zadnjič enkrat je izšel časopis »New York Times« spet na 192 straneh, kakor smo že enkrat poročali o njem. Izšel je v 565.000 izvodih, ki so tehtali skupaj 875.000 ki-

logramov, tako da pride na eno številko poldrugi kilogram. Kaj, to je časopis!

Petindvajsetletnica vodljivih »Zeppelinov«. Letos je 25 let, odkar se je grof Zeppelin s svojim

vodljivim zrakoplovom dvignil prvič v zrak. Obdržal se je v zraku 17 minut. Samo še dvakrat se je še Zeppelin s tem zrakoplovom dvignil, potem so bila pa njegova sredstva izžrpana. Šele

pet let pozneje je dobil toliko denarja, da je zgradil drugo vodljivo zračno ladjo. Kako gremo naprej! Pakrat je ostala ladja 17 minut v zraku, lani je pa plovil zrakoplov ZR III. na po-

tovanju iz Evrope v Ameriko nad 80 ur po zraku.

Pogovor med Evropo in Ameriko v kepu. Znan odkritelj in iznajditelj Marconi je kazal v Londono majhen aparat, tako velik kot dlan na roki. Rekel je, da bo kmalu prišel čas, ko se bomo s pomočjo tega aparata lahko pogovarjali z Ameriko, brez vsakega drugega pripomočka.

Prijazen župan. Župan mesteca Filletole pri Genovi na Laškem, nekdanji častnik, je stavil, da bo sestrelil prijatelju klobuk z glave. Streljal je in je prijatelja ustrelil. Ker je župan znan kot nasilnež, si nihče ni upal žrhniti besedice o tem in je vsa javnost mislila, da se je dotičnik sam ustrelil. Slednjič je pa prišla stvar vendarle na dan in so župana aretirali.

Lepa starost. Najstarejša Londončanka je gospa Ana Bullen. Te dni je praznovala 105. rojst. dan.

Korist kinematografa. V velikem francoskem obmorskem mestu Marseille so bile občinske volitve. Zmagala je vladna stranka. Nasprotna stranka se je pa pritožila in je dokazala, da so bili volilni imeniki ponarejeni. S pomočjo kinematografa so fotografirali volivne imenike in so dokazali, da je bilo 18.000 volivcev mrtvih ali pa da so se že pred leti izselili iz mesta.

Hiter vlak. Med mestoma New York in Saint Louis v Ameriki so vpejlali nov vlak, z največjo razkošnostjo opremljen. Razdaljo 2000 kilometrov prevozi v 24 urah.

Prijazno vprašanje. Angleška kraljica je obiskala razstavo v Newbleyu in je tam kupovala. Pa pristopi k nji triletni deček Humphrey in jo vpraša: »Kako gre mojemu kralju. Ali se mu je že na bolje obrnilo?« Kraljica je dečku smejaje zatrdila, da gre kralju že bolje.

Gostilna v aeroplanu. Največji zračni brzovlak je angl. aeroplan »Vanguard«. Sedaj so ga preustrojili v letečo gostilno in je začel ta teden voziti med Angleško in Francosko. V aeroplanu je 50 sedežev za popotnike, v sredi je pa velika miza, s katere dajejo natakarji popotnikom jedila in pijače. V vozu je električna razsvetljava in kurjava. Daleč smo že.

To je hotel! V Ameriki zidajo hotel s 65 nadstropij. Imel bo 4500 sob, najmodernejšo opremljenih s kopaljo, telefonom itd.

za namakanje
Tri
Zlatorog
terpenin-milo
za pranje

TVORNICE - ZLATOROG - MARIBOR

beli pa ne razjeda - Strane malo-nudi mnogo!

Tri-SODA

za namakanje perila,
odstranjuje umazanijo,

TRI

Soproga:
»Nikar se ne muči s pranjem, dragal!...«
Skrben soprog:
»Brez skrbi, ljubi Andreji! Za namakanje perila uporabljam TRI-sodo, in za izpiranje Zlatorog-terpeninovo milo. Na ta način se pranje mnogo olajša in perilo varuje, ker odpade težko mencanje, katero pokvari perilo.«

Specialna mehanična delavnica za popravilo pisalnih, računskih in drugih strojev **LUDVIK BARAGA**, Ljubljana, Selenburgova ulica 6

Ržena ŽIKA je samo ena!

To ve vsaka gospodinja, ki hoče imeti na mizi okusno, zdravo in redilno kavo. Zato zahteva v trgovini le **ŽIKO** v rdečem zavitku.

POZOR pred ponaredbami!

Kdor si hoče nabaviti po izvanredno nizkih cenah razno

železo in pločevino

(železno, pocinkano, medeno in bakreno) — kakor razno emajlirano POSODO ter sploh vse v železninsko stroko spadajoče blago, naj si ogleda zalogo bivše veletrgovine Jug. imp. in eksp. podjetje R. PECLIN, Kranj, kjer se vrši razprodaja vsega blaga vsled izpraznitve trgovskih lokalov. 6309

Mlinski kamni

Bogata izbira naravnih in umetnih mlinskih KAMNOV za vsakovrstno meljavo proti garanciji po zmerni ceni samo pri trrdki

ČADEŽ in BRGAR, Ljubljana, Kolodvorska ul. 35.

Najboljši šivalni stroj je edino le Josip Petelinca

znanka
Gritzner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana blizu Prešernovega spomenika, ob vodi
Posk v vazeja brezplačno. Veletna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko Telefon 912 Na malo

Služba organista in cerkvenika

se razpisuje pri župni cerkvi v St. Juriju pod Kumom. Dohodki: 70 mern. pšenice in rži, 8 mern. ova ter ca. 15. mern. krompirja in nekaj fižola v kolekturi, 500—1000 Din letno od pogrebov, črnih petih maš in porok. Dobil bi tudi službo občinskega tajnika z mesečno plačo 250 Din. Nastop službe 1. novembra t. l. — Župni urad St. Jurij pod Kumom.

Kupujejo se suhe gobe

vedno in v vsaki množini ter plačujejo najbolje, kakor tudi kumno, janež, fižol itd. — Trg. firmat: J. KUSLAN, trg. z dežel. pridelki, Kranj, Gorenj.

Po zelo znižanih cenah

dobite blago za obleke, kotenino, narejene obleke, cajgaste hlače, srajce, kravate, nogavice, rute itd. pri

F. ČEŠNOVAR — Ljubljana

Stari trg št. 16.

NE ZAMUDITE!

NE ZAMUDITE!

VELIKA
prodaja damskih plaščev!
Trpečni športni Din 407 -
modni švojot 550 - Velour
in 600 - Velour lala 720 -
glatki sukneni 800 - tina
modno-sukneni 900 -

MODELI
Velour s „liborotte“ kožo
1020 - modno sukno s
„Electric“ 1230 - Ekimo
Velour s Panterkanin
1650 - najnovejši modeli s
Chinchilla Opusom 2600 -
2000 - v veletrgovini Ster-
mecki, Celje, št. 19.
Cenik zastoj. — Vsaki
kupec dobi darovnico.

V ZLATO VREDNOST

naložiš denar in milijonar postaneš prej ali slej, ako kupiš turške srečke. Vsaka zadene. Pojasnila brezplačno. Pisma pod »Izguba nemogoča« 6162 upravi.

Tudi letos si je nabavil kakor vsako leto

Ivan A. Grosek v Trebnjem

prej Plevnik & Šerak

za jesen in zimo vsakovrstnega manufakturnega blaga po zelo nizkih cenah.

Posebno ugodno kupite pri njem Double šofe za moške površne sukne, delenaste, volnene in svilene naglavne rute, plete, volnene kocke, štrikane jopce, zimsko moško, žensko in otroško perilo, kovrte, klotaste in navadne, posteljne odeje, konjske kočice, itd. = Veliko zalogo ima v vsakovrstnem železju kakor: šine za kolesa, osi, palično železo, valanc, podkve za konje, žico, žičnike, okrogle bruse, železno in pocinkano pločevino, mrezo za ograjo, itd. Po jako ugodni ceni ima tudi svinjske kotle znamke »Maria Zell« v vseh velikostih. — V zalogi ima: šipe za okna v vseh velikosti in jih reže brezplačno vse vrste steklenice, kozarce, cilindre, viseče in stenske svetilke, ročne in hlevske svetilke »laterne«. Vedno se dobi po najnižjih dnevni cenah: sladkor, sol, petrolej, bencin, kolomaz in cement. — Na novo je upeljal klobuke od navadne do najboljše vrste po zelo nizkih cenah.

Gospodarji in gospodinjje! Ako hočete biti z dobrim in cenanim blagom postreženi, potem se podajte v Trebnje v znano trgovino **Grosek.**

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA :: Stritarjeva ulica št. 5.

Preporočava se slavnemu obličnatu pri nakupu **BLAGA za OBLEKE**. Največja izbira svilenih RUT in SERP. — Postrežba solidna ter nizke cene. Popolna oprema za neveste.

Excella

najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt.

Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana,
Palača Ljubljanske kreditne banke

Najboljša kolesa najceneje.

Vsakovrstne dele in opremo.

Pri nakupu zimskih potrebščin se vam toplo priporoča splošno znana, domača in solidna trrdka

Logar & Kalan v Kranju

na Glavnem trgu.

Najnovejšje volneno blago za moške in ženske obleke in pliš za plašče, barhanti za obleke in perilo, zimske rjuhe, oksforti itd. Blago iz prvih čeških tovarn. Na veliko in malo.

PO ZELO ZNIZANIH DNEVNIH CENAH

si lahko nabavite raznovrstno manufakturno blago za ženske in moške obleke ter k temu spadajoče potrebščine, nadalje vseh vrst galanterijo kakor tudi specerijsko blago in železnino pri

R. Rutnerja nasl., Vrhnika

Na zalogi vse potrebščine za šivilje in krojače, katerim dajem popust. — Postrežba točna in solidna.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Tel. št. 57, 979 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10 Brzovjav.: Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolj tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktne zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.